

DRAUGAS

PERIODICALS

September 10, 2004
Vol. XCV

95-IEJI METAI

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS - FRIDAY, RUGSĖJO - SEPTEMBER 10, 2004

*****MIXED ADC 606
SBS P2 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 09-09-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 174

Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Mirė sporto žurnalistas A. Krukauskas. Oratorija „Žalgirio“ gimtadieniui. Vėl žais „Lituanica“.

2 psl.

Rinkimai ir painiavos. I. Degutienė: stengiuosi padėti, kiek galiu. Lietuvos partizanų globos fondo veikla.

3 psl.

Dabarties akimis žvelgiant į seną spaudą. Atnaujintas operos teatras. Bus atskleistos Saulės sistemos paslaptys.

4 psl.

Prisiminimai iš Bitėnų.

5 psl.

Šiluvos istorija. BALFO šalpos tęstinumas. Kas naujo Čikagos simfoniniame centre. Brighton Park Lietuvių namų savininkų šventė.

6 psl.

Sportas

* Vilniaus miesto 3-asis apylinkės teismas už nedidelį chuliganizmą ir policijos pareigūnų įžeidimą ketvirtadienį paskyrė 200 litų baudą Vilniaus komandos „Sakalai“ krepšininkui ir TV prodiuseriui Rolandui Skaisgiui. Balandžio pabaigoje po pergalės Lietuvos krepšinio lygos ketvirtfinalio rungtynėse prieš Alytaus „Alitą“ jis įsivėlė Vilniuje į konfliktą su policija ir pramogų klubo „Brodvėjus“ apsauga. Pareigūnai sako, kad R. Skaisgius grasino ir keikėsi.

* Minnesota (JAV) vykusio tradicinio 10 km „MDRA Victory“ bėgimo nugalėtoja tarp moterų tapo 27 metų Rasa Michniovaite. Lietuvos bėgikė aplenkė 334 varžoves bei nuolatį įveikė per 34 minutes ir 37 sekundes.

* New York tęsiasi atvirosios JAV teniso pirmenybės. Trečiadienį moterų vienetų varžybose paaiškėjo antroji pusfinalio pora, kurią sudarys amerikietė Lindsay Davenport ir rusė Svetlana Kuznecova.

* JAV NBA Houston „Rockets“ komanda iš Chicago „Bulls“ išsigijo lygos veteraną Dikembe Mutombo. Už 38 metų vidurio puolėją „Rockets“ atidavė tris gynėjus — Ericą Piatkowski, Mike Wilks bei Adrian Griffin.

Naujausios žinios

* UNICEF Lietuvos komitetas Beslan nukentėjusiems vaikams gydyti surinko 10,000 litų

* Įsigilinti į Vilniaus Seimiesčio detalų planą padės maketas, teigia savivaldybė.

* Lietuvos radijui teko rasti 50 valandų eterio laiko kandidatų ir Seimą debatams transliuoti.

Vallutų santykis

1 USD — 2.860 LT

1 EUR — 3.452 LT

Vilniaus mero ir verslininko pokalbiai — apie „durnelį“ ir „vaiduoklį“

Vilnius, rugsėjo 9 d. (BNS) — Vilniaus meras, opozicinės Liberalų ir centro sąjungos vadovas Artūras Zuokas pripažįsta, kad žiniasklaidos paviešinti jo pokalbiai su verslininku apie kai kuriuos prieštaraujančius faktus pernai kėlusio sosto mero rinkimų istorijoje yra autentiški, tačiau ištraukti iš konteksto.

A. Zuokas ketvirtadienį komentavo išvakarėse LNK televizijos žiniose paskelbtus jo pokalbius telefonu su įmonių grupės „Rubicon Group“ vadovu Andriumi Janukoniu. Minėtųjų slapta įrašytų pokalbių, kuriuo-

se, kaip mano teisėsaugininkai, kalbama apie Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narį Vilmantą Drėmą, išsklaidytą, LNK teigimu, yra neseniai teismui perduotoje byloje, kurioje A. Zuokas įtariamas suklaidęs pasinaudoti rinkimų teise.

Įtariama, kad pernai balandį renkant merą „Rubicon group“ bandė daryti neleistiną poveikį tarybos nariui Vilmanui Drėmai, kad šis balsuotų už A. Zuoką. Su tuo siejamas ir V. Drėmos dingimas iš savivaldybės rūmų prieš pat balsavimą.

A. Zuokas sakė, kad du paviešinti jo pokalbiai su A. Janu-

koniu yra autentiški, vyko 2003 metais miesto mero rinkimų metu, tačiau „išplėsti iš konteksto ir neįrodo inkriminuojamų dalykų“.

„Tai dviejų privačių asmenų, man būnant ne meru, o paprastu tarybos nariu, pokalbis, kuris nesietinas su balsavimu“, sakė A. Zuokas.

A. Zuokas neneigė, kad pokalbyje minimas asmuo, kurį A. Janukonis apibūdina kaip „durnelį“ ir „vaiduoklį“, yra miesto tarybos narys V. Drėma, tačiau teigė, jog kalbėta ne apie piniginių atlyginimų už tai, kad V. Drėma mero rinkimuose balsuotų

už A. Zuoką.

„Kaip frakcijos vadovas, kaip partijos vadovas aš rūpinuosi V. Drėmos darbu, ir ne tik jo, bet ir kitų partijos narių reikalais“, sakė A. Zuokas.

Anot jo, V. Drėmos reikalais galėjo domėtis ir A. Janukonis, su kuriuo, pasak A. Zuoko, „V. Drėma pažįstamas aibę metų, kartu medžiojo“.

Liberalcentristų vadovo teigimu, „V. Drėma domėjosi ir ana pusė“ — socialdemokratų ir liberaldemokratų frakcijos miesto taryboje.

„Galbūt stengiausi ir aš dėmesį

Nukelta | 5 psl.

Leidimai operatyvinei veiklai dalijami lengva ranka

Vilnius, rugsėjo 9 d. (BNS) — Galima teisėsaugos pareigūnų piktnaudžiavimą operatyvinei veiklai tiriančios Seimo laikinosios komisijos pirmininkui liberalcentristui Raimondui Šukui susirūpinimą kelia lengvai išduodami leidimai tokiai veiklai.

„Situacija paradoksali — per metus nebuvo atmetas nė vienas kai kurių institucijų prašymas, kitų buvo atmeti vienas arba keli. Tiek prokurorai, tiek teismai nėra pakankamai reiklūs ir lengvai išduoda leidimus“, sakė R. Šukys.

„Šiandien peršasi išvada, jog kontrolės trūksta, jeigu nėra atmetamas nė vienas prašymas“, pažymėjo jis.

R. Šukio teigimu, per metus išduodama „šimtai ir daugiau“ leidimų operatyvinei veiklai — slapta sekti asmenis, kontroliuoti jų pokalbius telefonu.

Generalinis prokuroras Antanas Klimavičius anksčiau teigė, jog Specialiųjų tyrimų tarnybai (STT) per metus buvo išduoti 146 leidimai operatyvinei veiklai.

Tačiau, anot R. Šukio, operatyvinę veiklą kontroliuojantys prokurorai per dvejus metus yra tik keletą kartų domėjęsi telefonų pasiklausymo teisėtumu.

Komisijos pirmininkui susirūpinimą kelia ir tai, jog surinkta operatyvine informacija nėra naikinama net ir tuo atveju, jeigu iktisminio tyrimo metu įtarimai nepasitvirtino.

„Panašu, jog šiuo metu tokia informacija yra kaupiama“, sakė R. Šukys, ketinantis dėl tokios informacijos naikinimo siūlyti įstatymų pataisas.

Šią savaitę į komisijos posėdį pakviesti Ryšių reguliavimo tarnybos bei fiksuoto ir mobilus ryšio operatorių atstovai teigė neturintys galimybių kontroliuoti, ar teisėsaugos pareigūnai nepiktnaudžiauja vykdydami pokalbių pasiklausymą.

Pokalbių telefonu pasiklausymą vykdančias Valstybės saugumo departamentas (VSD) atmetė priekaištus, jog nėra galimybių kontroliuoti operatyvinės veiklos teisėtumą.

„Pasakymai, kad kontroliuoti operatyvinės veiklos neįmanoma, yra nekompetentingi“, teigė VSD atstovas spaudai Vytautas Makauskas.

VSD atstovas užtikrino, jog departamentu veikloje niekada nebuvo nė vieno neleistino operatyvinių techninių priemonių taikymo atvejo.

JAV ir Lietuvos atstovai ketvirtadienį atidare naują radioaktyviųjų atliekų kapinyno Maišiagalėje apsaugos ir stebėjimo sistemą. Ceremonijoje dalyvavo JAV ambasadorius Lietuvoje Stephen Mull, Lietuvos Aplinkos ministerijos, JAV Energetikos departamento, Seimo atstovai. Naujos apsaugos ir stebėjimo sistemos idėjas išplečia Lietuvos ir JAV bendradarbiavimą branduolinių ir radiologinio saugumo srityje.

Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

„Lietuvos telekome“ rasta įranga buvo galima neteisėtai rinkti informaciją

Valstybės saugumo departamento generalinis direktorius Arvydas Pocius.

Mykolo Ambrazo (ELTA) nuotr.

Vilnius, rugsėjo 9 d. (BNS) — Valstybės saugumo departamento (VSD) direktorius Arvydas Pocius sako, kad iš bendrovės „Lietuvos telekomas“ trečiadienį per kratas paimta įranga galėjo būti naudojama rinkti duomenis, susijusius su asmenų privačių gyvenimų.

Tai jis sakė žurnalistams ketvirtadienį, prieš eidamas į Seimo laikinosios komisijos galimiems piktnaudžiavimams operatyvinių tarnybų veikloje tirti posėdį.

A. Pocius sakė nežinąs, ar realiai ta įranga buvo panaudo-

ta. Tai turės nustatyti žinovai. Jis pripažino, kad tokios įrangos naudojimas gali sukelti tam tikrą grėsmę valstybiniam saugumui.

VSD vadovo teigimu, ta įranga „Lietuvos telekome“ yra „keletą metų“. Ja galima rinkti įvairių asmenų duomenis, taip pat ir politikų.

A. Pocius teigimu, nėra duomenų, kad „Lietuvos telekomas“ vadovas Arūnas Šikšta būtų davęs nurodymus dėl šios įrangos naudojimo.

Pasak VSD direktoriaus, tokio pobūdžio Nukelta | 5 psl.

Lietuviai neskuba įsidarbinti ES institucijose

Vilnius, rugsėjo 9 d. (BNS) — Užsienio reikalų ministerija pranešė, kad dar šiais metais bus surengti papildomi konkursai Lietuvos ir kitų ES naujų piliečių įdarbinimui Europos komisijos biurose.

Papildomas konkursas Lietuvoje rengiamas todėl, kad Lietuvos piliečiai po pirmojo konkurso sugebėjo užimti vos daugiau nei pusę jiems skirtų vietų ES vyriausybės funkcijas atliekančioje Europos komisijoje.

Ketvirtadienį dienraštis „Lietuvos rytas“ paskelbė, kad Lietuvos žinovams EK buvo skirta 110 vietų, tačiau galimybę gauti Briuselyje žemesnio lygio pareigybes įgijo tik 69 asmenys.

Ketvirtadienį paskelbtame URM pranešime Lietuvos piliečiai raginami aktyviau domėtis rengiamais įsidarbinimo ES institucijose konkursais, registruotis tinklalapyje www.es-isdarbinimas.lt bei ruošti atitinkamus testams individualiai arba parengiamuosiuose kursuose.

Pirmasis konkursas į žemesnio lygio — administratorių padėjėjų, vertėjų padėjėjų ir sekretorių — pareigybes buvo paskelbtas 2003 metų gegužę. Šiame konkurse iš Lietuvos buvo nuo 1.3 iki 12.2 kandidato į vieną vietą.

Beveik pusė jų neatvyko į pirmąjį atrankos testą, kurį išlaikė vidutiniškai tik daugiau nei trečdalis.

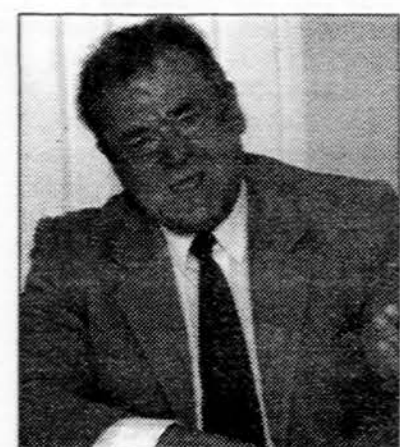
R. Pakso planuojama vyriausybė — su įstatymų pažeidimo šešėliu

Vilnius, rugsėjo 9 d. (BNS) — Už šturkščius Konstitucijos pažeidimus nušalinto nuo prezidento pareigų Rolando Pakso susivienijimas „Už tvarką ir teisingumą“ jau projektuoja ministrų kabinetą, kurį formuotų sėkmės parlamento rinkimuose atveju.

Premjero kėdę šiame kabinete numatyta liberaldemokratų vadovui Valentinui Mazuronui, kurį teismas neseniai pripažino kaltu dėl šmeižto.

Spaudos konferencijoje ketvirtadienį R. Pakso prognoavo, kad po spalio mėnesį vykstančių parlamento rinkimų bus sudaryta jungtinė vyriausybė, o jo vadovaujamas susivienijimas pretenduos į aštunis ministrų portfelius.

Švietimo ir mokslo ministre numatoma aktyvi R. Pakso šalininkė Vilniaus universiteto dekanė Aušrinė Marija Pavilionienė, aplinkos ministru — Liberaldemokratų frakcijos Seime seniūnas Henrikas Žukauskas, jau ejęs šias pareigas tuo metu, kai vyriausybę 2000-2001 metais vadovavo R. Pakso, užsienio reikalų ministru — europarlamentaras Rolandas Pavilionis arba dabartinis ambasadorius Japonijoje

Julius Veselka
Mykolo Ambrazo (ELTA) nuotr.

Algirdas Kudzy.

Į ūkio ministro postą R. Pakso pasekėjai numato 3 kandidatus — neįtakingos Liaudies sąjungos „Už teisingą Lietuvą“ vadovą Julijū Veselką, Šiaulių pramonės ir prekybos rūmų prezidentą Vidmantą Japertą ir buvusį R. Pakso Prezidentūros patarėją Vytautą Galvoną.

Sveikatos ministru būtų siūlomas problemų su teisėsauga turintis liberaldemokratas Gintaras Šurkus, vidaus reikalų ministru — už darbo drausmės pažeidimus iš Valsybės saugumo departamento atleistas ir kurį laiką Prezidentūroje dirbęs Albertas Sereika.

K. Glaveckas: biudžeto formavimui diriguoja V. Uspaskichas

Vilnius, rugsėjo 9 d. (BNS) — Neskelbiami 2005 metų biudžeto pirmumai reiškia, kad valdančioji dauguma šio dokumento skaičius derina su Viktoru Uspaskichu, kurio vadovaujama Darbo partija gali turėti daugumą naujame Seime, teigia vienas liberalcentristų vadovų Kęstutis Glaveckas.

„Susidaro išpūdis, kad scenoje yra socialdemokratai, o suflerio būdelėje jiems patarinėjantis, ką daryti, — Uspaskichas“, ketvirtadienį Seime surengtoje spaudos konferencijoje sakė K. Glaveckas.

Jo teigimu, dabartinė valdančioji dauguma neryžtinga formuojant kitų metų biudžetą, nes nesitiki laimėti per rinkimus.

K. Glaveckas priekaištuoja, kad iki šiol nėra aišku, ar kitais metais bus mažinamas gyventojų pajamų mokesčiai, ar bus įvestas nekilnojamojo turto mokes-

tis. Tačiau, K. Glavecko teigimu, kadencija baigiantis Seimas neturėtų skuboti priimti kitų metų biudžetą, jis tik galėtų greičiau pateikti projektą viešam svarstymui.

„Skubotas priėmimas sumažins biudžeto skaidrumą ir veiksmingumą. Geriausiai būtų, jei kitų metų biudžeto antrą svarstymą ir priėmimą Seime vyktų jau po rinkimų“, sakė K. Glaveckas.

Jis taip pat pareiškė, kad liberalcentristai Seimui svarstyti pateiks alternatyvų biudžeto projektą.

„Jo pirmumai — gyventojų pajamų sumažinimas visiems gyventojams, veiksmingas lėšų naudojimas, darbo jėgos kainos ir verslo konkurencingumo didinimas, savivaldybių atsakomybės už lėšų skirstymą didinimas“, kalbėjo profesionalus ekonomistas K. Glaveckas.

Lietuvis ieškos kalnuose dingusio kolegos alpinisto

Vilnius, rugsėjo 9 d. (BNS) — Tian Šanio kalnuose dingusio lietuvio alpinisto Viktoro Povelauskio ieškos Lietuvos keliautojų sąjungos vadovas Algimantas Jucevičius, rašo dienraštis „Lietuvos žinios“.

Rugpjūčio pabaigoje radvilieškietis V. Povelauskas su dviem alpinistais iš Lietuvos kopė į 7,050 metrų aukščio Chan Tengrio viršūnę. Dingusiojo bendražygis klaidpėdėtiš Ramūnas Sabaliauskas buvo paskutinis, kuris matė radvilieškietį.

Pirmadienį ieškoti dingusio lietuvio išvykstančio A. Jucevičiaus Kirgizijoje lauks vietos gelbėtojų komanda su sraigtasparniu.

Norint pakilti į 6 kilometrų aukštį, kur dingo V. Povelauskas, būtina bent 10 dienų aklimatizacija. A. Jucevičius prieš

kelias dienas grįžo iš ekspedicijos Tian Šanyje, todėl jam nebėrėkės taikytis prie klimato.

Vis dėlto A. Jucevičius dienraščiui prisipažino, kad rasti dingusį lietuvį gyva neįmanoma.

Anot A. Jucevičiaus, vyriausybės iš rezervo fondo skirti 30,000 litų tera pusė reikiamos sumos. Kitą dalį pinigų surinko dingusiojo artimieji.

Tuo tarpu Lietuvos alpinistų sąjungos viceprezidento Vilius Šadukio nuomone, ekspedicija į Tian Šanį — tik pinigų švaistymas; vėliau paremti dingusiojo artimieji.

V. Šadukio manymu, bus sunku rasti dingusiojo kūną.

„Sniegas Tian Šanyje labai purus, tokio Lietuvoje nebūna. Net pirštinei po kojomis nukritus dažnai nepavyksta jos rasti“, aiškino V. Šadukis.

SPORTO

APŽVALGA

MIRĖ LSŽF PREZIDENTAS IR „SPORTO“ LAIKRAŠČIO REDAKTORIUS A. KRUKAUSKAS

„Sporto“ laikraščio redaktorius Aleksandras Krukauskas.

Edamas 66-uosius metus rugėjo 3 d. vakarą staiga mirė ilgametis Lietuvos sporto žurnalistų federacijos (LSŽF) prezidentas ir „Sporto“ laikraščio vyriausiasis redaktorius, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) narys Aleksandras Krukauskas.

Visą savo gyvenimą atidavęs sporto žurnalistikai, jis ir paskutinę gyvenimo dieną atidavė darbui. Iš ryto Aleksandras dalyvavo LTOK Vykdomojo komiteto posėdyje, po to skubėjo į dviratininkės Dianos Žiliutės spaudos konferenciją ir ten uždavė klausimą, kuris tapo paskutiniu jo gyvenime. Po konferencijos grįžęs į redakciją, „Sporto“ redaktorius vėl pasinėrė į darbus ir rengė naują laikraščio numerį, kol prireikė medikų pagalbos. Deja, visos jų pastangos nepadarė.

Aleksandras Krukauskas gimė 1939 metų sausio 24-ąją Kaune ir 1957 metais čia baigė 13-ąją vidurinę mokyklą. Po to 1958–1963 metais studijavo Lietuvos Veterinarijos akademijoje, tačiau po tarnybos armijoje 1964–1965 m. beveik visą savo gyvenimą paskyrė sporto žurnalistikai.

Savo žurnalistinį kelią jis pradėjo 1966 metais kaip laikraščio „Komjaunimo tiesa“ korespondentas, vėliau tapo skyriaus vedėju ir redaktoriaus pavaduotoju. 1988–1992 me-

tais A. Krukauskas ėjo „Sporto“ laikraščio vyriausiojo redaktoriaus pareigas, 1992–1993 metais buvo laikraščio „Olimpinis sportas“ redaktorius, 1994–1999 – laikraščio „Lietuvos sportas“ redaktoriaus pavaduotojas, o nuo 1999 metų tapo vyriausiojo redaktoriumi ir vadovavo vėl „Sporto“ pavadintam laikraščiui iki mirties.

A. Krukauskas buvo vienas iš Lietuvos Kilniaus žaidimo (Fair Play) judėjimo pradininkų ir aktyviausių propaguotojų, buvo tapęs laureatu.

Nuo 1988 metų A. Krukauskas vadovavo Lietuvos sporto žurnalistų federacijai (LSŽF) ir 2003 metais buvo išrinktas į šias pareigas jau penktajai ketverių metų kadencijai.

Nuo 1993 metų jis dalyvavo visuose Tarptautinės sporto žurnalistų asociacijos (AIPS) kongresuose, kelis kartus organizavo tarptautinius kaimyninių šalių sporto žurnalistų seminarus Lietuvoje.

Šiemet Valstybės dienos proga A. Krukauskas buvo apdovanotas ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiumi.

A. Krukauskas turėjo didelę autoritetą tarp sporto žurnalistų ir sporto visuomenėje už savo gilų atsidavimą sportui ir jo supratimą, jo analitiniai rašiniai buvo laikomi vienu iš lietuviškos sporto žurnalistikos etalonų. Jo sūnus Modestas irgi pasirinko sporto žurnalistikos kelią ir sėkmingai žengia tėvo pėdomis.

A. Krukauskas daugelį kartų yra tapęs LSŽF rengtų „Auksinės plunksnos“ konkursų laureatu, o pastaraisiais metais nuolat patekdavo į Lietuvos sporto federacijų sąjungos (LSFS) rengiamų populiariausių sporto žurnalistų rinkimų laureatų trejetuką.

LSŽF prezidentas visų kolegų buvo vertinamas ir gerbiamas už profesionalumą, toleranciją bei ištikimybę sportui. Su A. Krukausko vardu susijusi visa Lietuvos sporto žurnalistikos epocha, kurioje jam teko vienas ryškiausių vaidmenų.

(Elta)

„Žalgirio“ gimtadienio oratorijos atlikėjas

Kauno vyrų krepšinio klubas „Žalgiris“ rugsėjo 4 d., drauge su savo gerbėjais šventė 60-ąjį savo gimtadienį. Jubiliejinę šventę klubas rengė Nemuno saloje, kurioje numatoma statyti naujuosius sporto rūmus.

Šventės metu Kauno valstybinis choras, Pažaislio festivalio simfoninis orkestras kartu su Virgilijumi Noreika, Sigute Stonyte, Arina ir Linu Adomaičiu atliko gimtadienio giesmę – oratoriją, pavadintą „Tas kosminis krepšinio jaunas“. Krepšinio legenda Arvydas Sabonis buvo vienas šio kurinio atlikėjų.

Giesmės muzikos autorius – Vidmantas Bartulis, žodžiai – Gintaro Patacko. Gimtadienio šventėje taip pat koncertavo Edmundas Kučinskas, grupės „ŽAS“, Geltona, Amberlife. Renginį vedė Vytautas Kernagis.

Kaip sakė A. Šabonio „Žalgirio“ krepšinio centro rinkodaros direktorius Gediminas Navikauskas, tikrasis „Žalgirio“ gimtadienis – spalio 13-oji. Oficialiai klubo jubiliejus bus švenčiamas spalio 31-ąją Kauno muzikiniame teatre. Stipriausi Kauno krepšinininkai 1944 metais susibūrė į

Arvydas Sabonis – vienas „Žalgirio“ gimtadienio oratorijos atlikėjų. Aliaus Koroliovo (Elta) nuotr.

komandą, kuri vėliau pasivadinė „Žalgirio“ klubu. Jau 1947 metais ši komanda tapo SSRS čempionato aukso medaliu laimėtoja. (Elta)

SEKMADIENĮ VĖL ŽAIS „LITUANICA“

„Lituanicos“ futbolo komandos treneris Algimantas Šalkauskas aiškina savo žaidėjams, ką reikia daryti, kad 2004–2005 m. pirmenybėse komanda pasiektų geras pasekmes. E. Šulaičio nuotr.

„Lituanicos“ futbolo vienuolė, po dėl švenčių padarytos trumpos pertraukos, vėl tęs pirmenybinius susitikimus. Rugsėjo 12 d. lietuvių pamatysime savo aikštėje Lemonte – prie Pasaulio lietuvių centro. Mūsų šiuo varžovais – lenkų „Legovia“, kuri tik šiemet sugrįžo į „major“ divizioną, kuomet laimėjo pirmąją vietą žemesnėje grupėje.

Atrodo, tai gerokai sustiprėjęs lenkų vienetas, negu ji matydavome anksčiau. Be abejo, ir lietuvių komanda dabar yra geresnė, taigi laukiama atkaklios kovos ir, žinoma, mūsų pergalės.

Pirmosios komandos varžysis 3 valandą, o prieš tai nuo 1 val. p.p., rungtyniaus rezervinės sudėties. Gausenės lietuvių žiūrovų atsilankymas, be abejo, suteiktų lietuviams futbolininkams daugiau ryžto, siekiant laimėjimo.

Reikia pažymėti, kad „Lituanica“ namų aikštėje taip pat rungtyniaus ir rugsėjo 26 d. (prieš „Eagles“). Be to, namuose mūsų šiuo dar žais spalio 3 d., spalio 17 d. ir paskutinį pirmenybių sekmadienį – spalio 31 d.

PIRMENYBINĖ LENTELĖ

Čia duodama oficiali 2003–2004 m. „Metropolitan“ lygos „major“ diviziono lentelė.

1. „Polonia“	18	11	1	6	33:11	39
2. „Sockets“	18	8	2	8	38:20	32
3. „Eagles“	18	8	3	7	32:21	31
4. „Maroons“	18	9	7	2	31:29	29
5. „Schwabens“	18	8	6	4	39:36	28
6. „Lightning“	18	5	7	6	34:31	21
7. „Vikings“	18	4	6	8	22:31	20
8. „United Serbs“	18	6	11	1	44:46	19
9. „Liths-Lituanica“	18	3	9	6	23:45	15
10. „Green-White“	18	3	13	2	17:43	11

Pastaba – po komandos vardo seka sužaistų rungtynių skaičius, pergalės, pralaimėjimai, lygiosios, įvarčių santykis, taškų skaičius.

E. Š.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė – Danutė Bindokienė

Administratorius – Valentinas Krumpis

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsunciamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

• Siunčiant prašome pasiūlyti kopiją.

El-paštas: administracija@draugas.org

redakcija@draugas.org

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue

Joliet, IL 60435

Tel. 815-741-3220

DR. TOMAS ZUBINAS

DANTŲ GYDYTOJAS

4560 W. 103rd St.,

Oak Lawn, IL 60453

Tel. 708-423-5155.

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbama lietuviškai

6918 W. Archer Ave., Ste. 516

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už priimaną kainą.

Sustatymui kalbėti angliškai arba lietuviškai.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL

55 E. Washington, Suite 2401,

Chicago, IL

Tel. 708-422-8260.

Prisimenant „senus laikus“

Prisimenant „senus laikus“: 1944 m. birželio mėn. įvyko dešimties geriausių Lietuvos krepšinio komandų rungtynės Kaune. Jose Vytauto Didžiojo universiteto akademinio sporto klubo krepšinio komanda laimėjo trečią vietą. Nuotraukoje iš kairės: komandos kapitonas Gediminas Balukas (laiko laimėjimo taure), Masaitis, Vilkenas, Ivaškevičius. Komandoje dar žaidė Lataitis ir Motiejūnas.

„Lituanicos“ komandos vyrai pirmąjį šio sezono futbolo pirmenybių pertraukos metu rugpjūčio 29 d. Buffalo Grove, IL. E. Šulaičio nuotr.

„Lituanicos“ futbolo komandos vartininkas Irmantas Šatas (kairėje) ir Linas Jakovlevas, pirmosios šio sezono pirmenybių rungtynėse įmušęs įvarį į varžovų komandos vartus.

Edvardo Šulaičio nuotr.

STENGIUOSI KIEK GALIU PADĖTI

Irena Degutienė.

Pokalbis su viena iš Tėvynės sąjungos vadovių, šios partijos Krikščioniškųjų demokratų frakcijos pirmininke Irena Degutiene apie dabartinę Lietuvos politinę situaciją.

— Atgimimo laikotarpis radikaliai pakeitė Jūsų profesiją. Iš gydytojos tapote politike. Ar šiandien, kai Seimas, politika, partijos Lietuvoje yra tapusios keiksmažodžiu, nesigailite dėl tokio apsisprendimo?

— Prisipažįstu, dažnai galvoju, kaip gera buvo, kai nebuvau politike. Visi žinome, koks atsakingas ir sunkus yra gydytojo darbas, tačiau čia daug daugiau tikro gyvenimo ir nuoširdaus žmonių ryšio. Stengiesi padėti žmonėms išspręsti bėdas ir džiaugiesi, kai gali padėti. Svarbiausia, jog į tavo nežiūri kaip į priešą ar veltėdį, kuris tenori prisigrobtį. Kitas dalykas, per tuos politikoje praleistus metus pamaciau, kad čia irgi galima padėti žmonėms. Mat politika nėra abstrakčios diskusijos ar tarpusavio rietenos, bet veikia svarstymas, kaip pasiekti, jog kasdieniniame gyvenime būtų daugiau socialinio teisingumo, kad žmonių neslėgtų dar iš sovietmečio paveldėtos socialinės problemos, o valstybė geriau išnaudotų savo galimybes padėti žmonėms.

Per savo politinę karjerą buvau ir ministrė, ir laikinai ėjav premjerės pareigas, bet visada didžiausią rūpestį skyrėu socialinėms problemoms. Man sakydavo, jog tai pernelyg moteriškas požiūris, kad nereikia pernelyg sureikšminti socialinių dalykų, tačiau pažūrėjime į šiuos metus prezidento rinkimų kampaniją — visi pretendentai pripažino, kad socialinė sfera pernelyg apleista ir yra pirmoji. Dekui Dievui, kad ši sfera dabar nebėra vien tik „keistų“ moteriškų, tokių kaip aš, veiklos laukas.

Na, o politiką atėjau tikrai ne dėl to, kad tikėjaisi ramesnio gyvenimo ar garbės. Sąju-

džio metais radikalai keitėsi daugelio žmonių likimas. Tikrai negalėjau likti abejinga žmonių problemoms, norėjau prisiekti atsakomybę, už naujos valstybės kurimą. Aišku, dabar populiarnesni tie, kurie Sąjūdžio metais liko pasyvūs, naudodamiesi pasikeitimo chaosu, krovėsi turtus, o dabar išdidžiai keikia visas iki šiol buvusias valdžias ir ruošiasi perimti valstybės vairą. Kritikuoti visada lengviau nei kurti. Aišku, ne vienas bičiulis man yra sakęs — Irena, esi jautri, protinga moteris, ką veiki toje politikoje, kuri panaši į „durnių laivą“? Tačiau pasiūlyti visada lengviausia. Tikiu, jei Viešpatys norėjo, kad įsijungčiau į politiką, turi nešti savo kryželį. Nesu įpratusi trauktis ir visada stengiuosi kiekvieną darbą, kurį darau, daryti iš visos širdies.

— Tačiau sutikite, jog neretai, žvelgiant į dabartinę Lietuvos politinį gyvenimą, apima nevilis ir norisi numoti ranka — visi jie vagys, man politikų pjautybės neįdomu...

— Suprantu žmones, kurie nusivylę, kad valstybėje trūksta socialinio teisingumo, solidarumo. Mano įsitikinimu, kaltinimai, kad valdžia yra atitolusi nuo žmonių, yra teisingi. Per Nepriklausomybės laikotarpį didžiausias dėmesys buvo skirtas valstybingumo stiprinimui, tarptautinio prestižo didinimui, o tai, kas vyksta pamosėje, buvo pamiršta. Vyraavo savotiška politinė toliaregystė. Dabar susigriebta, kad be gražaus fasado reikalingas ir jausmų valstybės namo vidus. Atsiranda daug žinovų, kurie tvirtina, jog sugebės greitai ir radikaliai pertvarkyti mūsų kasdieninį gyvenimą. Tačiau tikrai nesinorėtų, kad iš vieno kraštutinumo mestumėmės į kitą. Dabar matau savotiškos politinės trumparegystės pavojų — matome tik tai, kas dedasi panosėje ir nenorime suprasti, kad daugelis problemų yra kompleksinės susijusios ir turi gilesnes šaknis. Matau pavojingą tendenciją kovoti vien tik su padariniais, bet neieškoti problemų priežasčių.

Beje, daug kam situacija, kurioje šaukiama, jog visi politikai vagys, yra patogi. Galima paprasčiausiai nepaisyti jokių normų ir tvirtinti, kad politika — tai kova be taisyklių. Gal esu naivi, bet aš visą laiką vadovavausi principu, jog, dirbant bet kokį darbą, niekas mūsų neatleidžia nuo pagrindinių moralės principų. Nuo vaikys-

tės esu mokyta gerbti kitus žmones, stengtis padėti, nevogti ir nemeluoti. Nesiruošiu dėl didesnio politinio efektyvumo atsisakyti būti padoriu žmogumi. Taip pat noriu pareikšti, jog tarp kolegų politikų sutikau labai daug idealistiškai mąstančių žmonių, kurie tikrai rūpinasi žmonėmis, o negalvoja apie savo naudą. Dėl kelių ar keliolikos savanauzių, kurie nuolat pakliūna į žiniasklaidos dėmesio lauką, kencia bendras politiko įvaizdis.

Kitas dalykas — jei žmogus nesugeba girdėti kito, nėra jautrus, jei jam neskauda deli kito bėdų — jis bus prastas specialistas, bet kurioje sferoje jis dirbtų.

— Ką manote apie dabartinę politikų korupcijos krizę?

— Skaudu, kad ji padeda ištvirtinti nuostatai, jog politikai vagys. Kita vertus, tai gera proga susimąstyti, jog tai, į ką ilgą laiką daugelis bandė numoti ranka — vertybinių politikos pamatas, — yra nepaprastai svarbu. Visada sakiau ir sakau, kad be tvirtų vertybių politikos laivas atsitreks į uolas. Tačiau šiandien lengviausia reikšti — ar nesakiau? Nenoriu savo kolegų nei teisti, nei teisinti. Juo labiau, kad matau, jog daugeliu atvejų vyrauja parodomasis, o ne tikras teisingumas. Išleiskite atpirkimo ožius, politikų jama, o ne bandoma raveri piktžolės.

Esu įsitikinusi, kad būtina didesnę pilietinę politinio gyvenimo kontrolę. Deja, kol kas pilietinė visuomenė Lietuvoje gana silpna. Tačiau pastarieji mėnesiai rodo, kad pilietiniai aktyviau įsijungia į valstybės gyvenimą. Taigi matau, ne vien juoda, bet ir baltą spalvą.

Pavyzdžiui, vėl pripažįstama, kaip svarbu yra pilietinis ir patriotinis jaunimo ugdymas. Prieš kurį laiką šaipytasi iš žodžio „patriotas“, dabar vėl susirūpinta tautiniu stuburu. Visada kartojau, kaip svarbu yra mokykla ir tautinės tapatybės puoselėjimas. Jaučiausi kaip balta varna. Dabar matau, jog apie patriotiškumą, vertybes kalba net tie, kurie prieš kurį laiką iš manęs juokėsi ir vadino „davatka“.

— Lietuvos politikoje Jūsų pavardė labiausiai siejama su šeimomis politikos sfera. Tačiau ar Jums neatrodo, kad politikai mėgsta moralizuoti, kalbėdami apie šeimą, tačiau trūksta apčiuopiamos, pagalbos tikrosioms šeimoms?

— Tai, kad politikai daugiau

kalba ir veikia, o dažnai nemaučia atsakomybės už savo žodžius — didelė problema. Man šeima nėra tik viena iš politikos temų. Veikiausiai dėl to, kad nuo pat mažumės iki dabar šeima man svarbiausias dalykas gyvenime. Esu įsitikinusi, kad be tvarkos sugrąžinimo į šeimą, mes nesugrąžinsime bent minimalios tvarkos ir visuomenę. Juk šiandien šeimos problemos yra visuomenės problemų veidrodys. Stebimės dėl solidarumo stokos visuomenėje, bet pažiūrėjime, kaip tarpusavyje bendrauja šeimos nariai. Ar jie randa vienas kitam laiko? Kiek dėmesio skiria vaikų ugdymui? Klausimų čia yra labai daug. Pavyzdžiui, kodėl į vaiko gimimą žiūrima kaip į tam tikrą socialinę katastrofą, o ne kaip į didžiausią džiaugsmą? Kodėl paniekinaimai žvelgiama į daugiavaikes šeimas? Kodėl nuvertinamas moters darbas šeimoje?

Iš tiesų, kartais keista matyti, kai politikas kalba apie šeimą kaip apie tam tikrą abstrakciją. Čia svarbu ne tik kiekybiniai rodikliai, bet ir gyvenimo šeimoje kokybė. Kitas dalykas, nuolat kartojau, kad valstybė turi realiai įsipareigoti šeimai. Ne žodžiais, bet konkrečiais darbais. Turi ne tik būti teikiama reali materialinė pagalba, bet ir puoselėjama pagalba šeimos vertybėms. Gerai, kad šiandien didinamos moterų pašalpos, tačiau tai tik vienas žingsnis ilgame kelyje. Svarbiausia, jog valstybė aiškiai pasakytų, kad ji turi valios ir noro tą kelią eiti. Nemėgstu girtis, tačiau tiems, kas sako, jog politika šeima rūpinasi vien prieš rinkimus, noriu pasiūlyti pažvelgti į tai, kas padaryta, kai buvau socialinių reikalų ir darbo ministrė. Padaryta tikrai daug, tik gaila, kad tada nebuvo dabartinio ūkio augimo, teko grumtis su kitomis tendencijomis. Esu įsitikinusi, kad dabartinėje situacijoje, veikiant išmintingai ir rūpinantis tikromis žmonių problemomis, galima nuveikti labai daug. Dėl to spalį vėl dalyvausiu rinkimuose.

— Šeima tokiame žingsnyje neprieštarauja?

— Vyrai ir vaikai klausė, ar turiu dar jėgų kovoti su vėjo malūnais? Tačiau jie mane labai remia ir palaiko. Šeimos parama man vienas svarbiausių dalykų gyvenime.

— Ačiū už pokalbį.

Kalbino
Andrius Navickas

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Rinkimai ir painiavos

Lietuvos piliečiams prezidentą rinkti buvo palyginti nesudėtinga, ypač antrajame balsavimo rate: pasiūlyti du kandidatus; pasirinkti vieną ir tiek. Panašiai bus ir JAV, kai rinksime prezidentą lapkričio mėnesį, nors šiuo metu Amerikos piliečiams pasirinkimas ir tarp dviejų kandidatų, atrodo, bus nelengvas.

Rinkimai į Lietuvos Respublikos Seimą jau sudėtingesni, nes tarp partijų ir kandidatų gausos gali paklysti net ir labiausiai pilietiskai išprūsę, su partijų programomis bei veikla susipažinęs, balsuotojas. O ką darys eilinis pilietis, susidūręs su tokiais ilgais sąrašais? Būtų tikrai pavojinga, jeigu jis tik numotų ranka į rinkimus apskritai. Bet dar pavojingiau, jei nerūpestingai savo balsą atiduotų ir į Seimą išrinktų visiškai tam darbiui netinkamus žmones (o tokių sąrašuose yra).

Šią savaitę paskelbėme balsavimo taisyklės ir Amerikoje gyvenantiems Lietuvos piliečiams. Jos labai paprastos, vietovės, kur galima atiduoti savo balsą, lengvai pasiekiamos. Norime tikėti, kad mūsų tautiečiai, nors gyvena toli nuo savo gimtojo krašto, atliks jam šią pilietinę pareigą. Tiesa, Seimo veikla jų kasdienybei JAV-se mažai turi įtakos (arba visai jos neturi), vis dėlto tėvynėje tebegyvena daug giminių, šeimos narių, artimųjų, kurių gerovė priklauso nuo savo pareigas suprantančio ir jas vykdančio Seimo.

Užsienyje gyvenantys lietuviai gali susidurti su dar viena painiava: kaip pasirinkti kandidatą, už kurį atiduodamas balsas? Savaimė suprantama, kad sąrašuose yra daug pavardžių, jau plačiai pasireikšusių politiniame Lietuvos gyvenime — ir teigiama, ir neigiama veikla. Kas pasinaudoja informacija, siunčianta internetu, dažniau bendrauja su artimaisiais tėvynėje, skaito lietuvišką spaudą, leidžiamą užsienyje, be abejo, turės mažiau klumų atskirti pelus nuo grūdų. Tačiau iki spalio 10 d. dar yra visas mėnuo, per tą laiką galima rasti reikalingos informacijos ir apsispręsti, už ką balsuoti. Raginame visus Lietuvos piliečius tai padaryti.

Lietuvos Teisingumo ministerijoje įre-

gistruotos 36 politinės partijos, tad nereikia stebėtis, kad ir kandidatų, žūt būt besistengiančių gauti šiltą seimūno vietą, yra perteklius. Jau žinome, kad spalio 10 d. dėl Seimo narių mandatų varžysis dvidešimt politinių partijų. Visos kartu jos rinkėjams pasiūlys daugiau kaip 1,000 kandidatų! Vadinasi, rinktis yra iš ko... Tik kaip pasirinkti tinkamiausius?

Šios savaitės pirmadienį buvo paskutinė diena, kai partijos, norinčios dalyvauti rinkimuose, galėjo Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikti savo sąrašus ir dokumentus apie siūlomus kandidatus. Kadangi kai kurios partijos yra sudariusios koalicijas, daugiamentatėje ir vienmandatėse apygardose balsuotojams bus pateikta 15 sąrašų, nors jie sudaryti iš 17 partijų, siūlančių balsuoti už savo kandidatus. Trys partijos savo kandidatus siūlys tik vienmandatėse apygardose. Pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko Zenono Vaigausko paskaičiavimą, iš viso busių įregistruota netoli 1,500 kandidatų.

Idomu, kad didžiosios politinės partijos Lietuvoje pasižymi nesugriaujamu optimizmu: kone kiekviena siūlo 141 kandidatą — tiek, kiek Seime yra vietų. Ne kartą Amerikos lietuvių žiniasklaidoje buvo užsiminta, kad mažai valstybėje tikrai nereikia tokio didelio skaičiaus seimūnų: galima būtų apsieiti ir su perpus mažiau. Antra vertus, kai veikia tiek daug politinių partijų, o visų tikslai tie patys: užimti kiek galima daugiau svarbių politinių vietų — kur atsirastų narsuliai, kurie išdrįstų pakeitimus padaryti?

Nemažiau keistai atrodo ir pati Seimo rinkimų sistema, kai kandidatuoti galima ir pagal vietoves, kurioms turės atstovauti seimūnai, ir pagal partijų sąrašus. Pirmuoju atveju galbūt balsuotojams ir tenka susipažinti su savo apygardos kandidatais, bet kaip su partijos iškeltais sąrašais? Kas juos pažįsta? Kaip sudaromi kandidatų sąrašai, kai jų viršuje atsideria, partijos nuomone, daugiausia galimybių turintys, o į galą nukišami „nežinomieji“? Iki spalio 10 d. daug atsakymų ir varginančių klausimų galime atrasti, daug abejonių išsklaidyti...

LIETUVOS DVASININKAI – ŽYDŲ GELBĖTOJAI

VIKTORIJA SAKAITĖ

Nr.7

Karalius Pijus, kunigas.
Vilkaviškio aps., Lankeliškiai. Slėpė žydaitę Sarą (pavardė tikslinama). (B-691)
Kaliskis Jevstafijus, ortodoksų šventikas.
Kaunas. Pagalba žydams. (B-1336)
Kareckas Zenonas, kunigas.
Panevėžio aps., Kupiškio vlsć. Padėjo iš Vilniaus gėto pabėgusiam Mirai Burde ir jos globotinei dešimtmetei Irmui Degon. Jos liko gyvos, po karo išvyko į Izraelį. (B-1089)

Karosas Mykolas, prelatas.
Šiaulių aps., Sėduva. Apkrikštijo tris žydų šeimas, manydamas, kad taip jos bus išgelbėtos. Tai buvo Mozė Paturskis, jo žmona Rachilė, Stanislovas Nolis, Salomėja Gocaitė-Nolienė, jų vaikai Simonas ir Boleslovas, Jokūbas Kuperis, jo žmona Zofija, vaikai Nikodemus, Regina ir Joana. Deja, po trijų savaičių apkrikštiję žydai buvo sušaudyti. Pabėgo tik S. Nolienė, kurią prelatas M. Karosas paslėpė bažnyčios rūsyje. Veliau ji buvo paslėpta Šnikonių kaime, ten sulaukė karo baigties. Taip pat gelbėjo Geršoną Kirpičniką iš Šiaulių. (B-236)

Kėdinių cerkvės popas (vardas ir pavardė tikslinami).
Išrūpino fiktyvius dokumentus iš Šiaulių gėto pabėgusiam dvylikamečiui Georgijui Petroviui. Jis buvo išvežtas į Daugpilį pas gimines. (B-1106)

Kardauskas Jonas, klebonas.
Vilkaviškis. Globojo dvi mažametes žydaites (vardai ir pavardės tikslinami), kurias veliau išsiuntė į savo tėviškę Šakių aps., Griškabūdžio vlsć. (B-1339)

Kaušyla Jonas, kunigas.
Alytus aps., Pivoliūnai. Padėjo gelbėti žydus (vardai ir pavardės tikslinami). (B-1026)

Kavaliauskas Kazys, kunigas.
Mažeikių aps., Žagarė. Padėjo Merai Šneiderytei-Marjonai Tiesnesienei gauti fiktyvius dokumentus (ŽGK). (B-1047)

Kibelaitė Juozapota.
Utena. Vienuolė. Vaikų namuose slėpė Aleksandrą Šinderį. Berniukas liko gyvas. (B-1040).

Kirlys Matas, kanauninkas.
Panevėžio aps., Vabalninkas. Pakrikštijo du žydus Juozapą ir Emiliją (vardai ir pavardės tikslinami) ir nusiuntė juos pas kunigą Juozapą

Garšką į Gelazius. (B-1236)
Kleiba Adolfas, klebonas.
Šiaulių aps., Kuziai. Gelbėjo Poliną Tokeriene, išrašė Lejai Mentaitei-Šneiderienei fiktyvius dokumentus Lionginos-Teodoros Adomaitytės pavarde. (B-264)
Kretovič Jan, kunigas.
Vilnius. Gelbėjo žydus (vardai ir pavardės tikslinami). (B-1083)

Krikščūnas Jonas, kunigas.
Biržų aps., Pasvalys. Gelbėjo L. Gošovičių. Kilus pavojui jis buvo perduotas kunigui B. Bumšai, čia sulaukė karo pabaigos. (B-275)

Krikštolaitis Jonas, kunigas.
Vilkaviškio aps., Keturvalakiai. Padėjo Levitų šeimai iš Kybartų (vardai tikslinami) pasislėpti pas ūkininką Senkų Vidgirių kaime. Vienas iš Levitų šeimos turėjo fiktyvius dokumentus Albino Levinskio vardu. (B-1338)

Kruša Antonijus, kunigas.
Telšiai. Slėpė mažametį berniuką žydą (vardas ir pavardė tikslinami). (B-1027)

Kulak Kazimierz, kunigas.
Trakų aps., Lentvaris. Gelbėjo žydus (vardai ir pavardės tikslinami). (B-1081)

Lapė Alfonsas, kunigas.
Kaunas, Šančiai. Iš Šiaulių gėto išneštą mergaitę Chaną (pavardė tikslinama). (B-857)

Lapis Justinas, kunigas.
Šiauliai. Išvestus iš gėto mažus vaikus kunigas pakrikštydavo ir atiduodavo į prieglaudą ar vaikų ligoninę, kurios vedėjas dirbo daktarė Janina Luinienė. (B-1103)

Latvis Jonas, klebonas.
Telšų aps., Kvedarna. Slėpė šešerių metų amžiaus mergaitę (vardas ir pavardė tikslinami). (B-1042)

Laurenčikas Josifas, klebonas.
Zarasų aps., Dusetos. Surasdavo žydams prieglobstį parapijiečių ūkiuose. (B-1297)

Leonas Pranciškus, kunigas.
Kauno aps., Garliava. Gelbėjo Eleną Bernaite. (B-303)

Lydnugaris Petras, kunigas.
Telšų aps., Plungė. Gelbėjo Kamą Ginką, Olgą Gurvičiūtę, Ziną Melamedienę, Goldšteinienę ir Blumentalienę (vardai tikslinami). (B-310)

Bus daugiau

LIETUVOS PARTIZANŲ GLOBOS FONDO METINIS PRANEŠIMAS

Lietuvos Partizanų globos fondas (LPGF) įsteigtas 1995.09.25 d. Čikagoje, JAV, ir yra dalis Lithuanian Human Services Council of the USA, Inc. a non-profit corporation, Fed. Tax ID 36-3163350.

Ata B. Jasaitienei, LPGF steigėjai ir valdybos narei išleliavus į Amžinybę, buvo nutarta toliau tęsti darbą su sumažėjusiu valdybos narių skaičiumi. Valdybos nariai už savo darbą atlyginimo negauna. Visą veiklą eina visuomeninės veiklos dvasioje. Keliaudami į Lietuvą ar kitur, fondo nariai išlaidas padengia patys.

Lietuvos Partizanų globos fondo tikslai yra skelbiami fondo aplinkraštyje „LPGF ryšininkas“, kuris leidžiamas vasarą kiekvienais metais.

Surinktas aukas LPGF fondas persiunčia į Lietuvą ir per

(LLKS) Lietuvos Laisvės kovos sąjūdį paskirsto Lietuvoje pagalbos reikalingiems LLKS nariams. Jų gretos kasmet mažėja.

LPG fondas kaupia aukas korespondenciniu būdu per savo kasmetinį aplinkraščių „LPGF ryšininką“. Reikia pažymėti, kad iki šiol, visų 8-ųjų numerių išleidimas su spalvotomis nuotraukomis LPG fondui nieko nekainavo. Mūsų visų didžiulė padėka „nežinomam“ mecenatui ir Akademiniam skautui sąjūdžio Los Angeles skyriui, suradusiems šį „nežinomą“ geradarį „LPGF ryšininko“ 9-ąsias numeris išspausdintas „Draugų“ spaustuvelyje Čikagoje. Šis numeris taupant aukas, spausdintas be spalvotų nuotraukų. Valdyba su savanoriais išsuntinėjo „Ryšininką“ po visą Ameriką. Aukotojų ir visuomenės atsiliepimas aukomis yra vie-

Lietuvos Partizanų globos fondo valdyba. Sėdi iš kairės: Vytautas Gaiztis, Marija Remienė, pirmininkas Leonas Maskaliūnas; stovi: Povilas Vaicekauskas („Kleivas“) ir Antanas Paužolius.

nas geriausias.

Piniginė apyskaita atskiru pranešimu yra pateikiama LPG

fondo izdininko.

Leonas Maskaliūnas
LPG fondo pirmininkas

TARP MŪSŲ KALBANT

SENAS „VADAS“ DABARTIES AKIMIS

Vargu, ar kas pajėgtų išvardinti visus, anksčiau pasirodžiusius ir dabar tebegyvuojančius JAV lietuvių laikraščius. Galima teigti, jog mūsų periodika, ypač ankstyvesnioji, yra nedaug kam artimiau pažįstama.

Manding nedaug kam teko girdėti, kad 1910 m., kuomet „Draugo“ leidėjai tenkinosi savitaisiais leidimais, East St. Louis, IL, tolokai nuo tuometinių lietuvių centrų, buvo leidžiamas mėnraštis, pavadintas „Vado“ vardu. Mėnraščio vardas lyg ir girdetas. Tačiau leidėjas – redaktorius yra nežinomas asmuo. Negirdėta ir jo pavardė. Tokios pavardės (K. C. Pasnokatis) nėra ir Lietuvoje išleistame dviejų tomų žodyne. Kažin, ar Pasnokatis nebuvo kilęs iš Mažosios Lietuvos? Kaip žinia, lietuvininkų tarpe būta panašiai skambančių pavardžių.

Ne per seniai į mano rankas pateko „Vado“ 1910 m. balandžio mėnesio laidos atšviesta kopija. Pirmame puslapyje (rašyba netaisyta) rašoma: „kas „Vada“ užsirasys ir skaitys tas niekad nepaklis, nes „Vado“ visos žinios apie visokius dalikus bus aiskiai vedamos. Kaip tik „Vadas“ gaus da jam reikalingus skaitojus tuojau prades daritit kas labiausiai kenke dabartinim mes gyvenimui ir geresniu darodimu politikos ir kaip politika mums galbut naudanga arba vodinga „Vadas“ abelnai rupisi darbo žmonių reikalais. Todėl visi politikieri prakilnesni virai kam rupi ateitis tai malonekit apdovanot savo nuomone rastais tokiu budu galesim geresiu susipazit su politika ir kas mums netbutinai reikalinga. Malonei kviciu užsirasit „Vada“ ir padet jam givuoti. „Vada“ gausi už 10 c.

viena numeri arba 1 dol. metams“.

Toje pačioje laidoje K. C. Pasnokatis rašo: „godotinas skaititojau tau aciū už parami kaip gelbeji užsimokedamas ant visiu metu. Viskas is mazo prasideda teip ir „Vado“ pradze ira maza ale „Vadas“ didisis kozna menesi“. Taipgi pridurta: „Taipogi turiu butu ant pardavimo ir parandavojumo lotu ant lengvu ismokejimu. Apsaugoji namus ir rakandus nuo ugnies. Su visais reikalais eik i „Vado“ spaustuve“.

Mėnraštyje yra žinučių iš Lietuvos ir kitur. Pavyzdžiui: „Kupiskyje gyvuoja „Blaivybes skirus“, bet girtuokliu nestinga“. Štai kita žinutė: „Daugučiuose, nors mus kaimas nedidelis, bet laikrasciu ateina 4 egz. Tik tas pas mus negera, kad atisranda žmonių kurie slapta dektine pardavineja, kas

labai tvirkina jaunuomene kuri pasilepus nuo tevu girtuokliuauja“. Redaktorius teikėsi pažymėti, kad žinutės paimtos iš „Šaltinio“.

Vartant ir skaitant mėnraštį, aiškėja, jog „išleidejes“ buvo spaustuvelės savininkas, dar vertėsi nekilnojamo turto pardavimu ir kitais būdais.

„Vadas“ neįstengė išsiversti be komercinių skelbimų. Skelbėsi lietuviai ir kitataučiai. Viename skelbime teigiama: „Lietuvizskas Graborius turi baltus arklus, baltus kerčius del Veseliju ir Krikstinu. Taipgi jis nuomuoja vezimus del naminiu rakandu perkraustimo ir pardavineja ledus, anglisa ir pan.“

Čia rašantysis nesugeba susivaldyti, nepamiršęs dar vieno „deimanciuiko“. Butent: „New Yoreke mirė 700 svaru reimatizmo pakirsta moteriske. Del palaidojimo reikejo padalit indivisualei nes negalejo nugabeti zemej kad trepu kalidoriu buvo perseuras“.

Kaip anksčiau buvo sakyta, kuone prieš šimtą metų „Vadas“ buvo leidžiamas East St. Louis, IL. Atrodo, kad leidėjo būta apskraus vyruko. Vargu, ar dar yra jį pažinusių asmenų. Gal sakau, dar yra tokių, kurie

galėtų suteikti daugiau žinių apie K. C. Pasnokatį ir jo vadovautą „Vadą“.

Bostoniškes Lietuvių enciklopedijos teigimu, pirmieji lietuviai East St. Louis pasirodė 19-ojo amžiaus pabaigoje. Daugiausia lietuvių atvyko 1907–1914 m. iš Žemaitijos. Kiti atvyko iš netoli veikusių anglies kasyklų. Pokario metais (1949–1952 m.) išsikūrė apie 200 iš Vokietijoje ir kitose Europos valstybėse veikusių išvietintų asmenų stovyklų. Tuos East St. Louis lietuvių skaičius siekė apie 1,000. Vietos lietuviai glaudžiai bendravo su St. Louis, MO, tautiečiais. Čionai gyvavo lietuvių katalikų parapija ir eilė religinių bei visuomeninių organizacijų. Jų tarpe Lietuvių Bendruomenės apylinkė. Vėlesniais metais lietuvių bendrija gerokai prarėtoje.

P.S. Čia aprašytas Amerikos lietuvių „svietės“ mėnraštis buvo užtiktas, ne per toli nuo East St. Louis gyvenusių ir šių metų birželio 17 d. tragiškai mirusio, atva Vytauto Gavelio, PH.D. rinkiniuose. Velionio žmonos ir dukterų valia, šie rinkiniai buvo patikėti Čikagoje veikiančio Lituanistikos tyrimo ir studijų centro apsaugai.

Petras Petritis

ATSKLEIS SAULĖS SISTEMOS PASLAPTIS

Pirmą kartą Lietuvoje rengiamas festivalis „Erdvėlaivis Žemė“ išlikti iš laboratorijų patalynės Lietuvos ir užsienio mokslininkų.

Dvi savaites Vilniuje trukšiančios mokslo šventės metu Saulės sistema tyrinėjantys profesorai, Europos Kosmoso agentūros atstovai ir akademikai Lietuvos visuomenę pasakos apie naujausius Kosmoso tyrimo metodus, kvies drauge paeksperimentuoti chemijos laboratorijose.

Mokslo festivalis prasidės sostinės „Verslo centre 2000“ rengiama interaktyvia paroda „Saulės sistemos tyrimai“, kuria spalį turės progos aplankyti ir Klaipėdos krašto žmonės.

Festivalio dienomis vyresniųjų klasių moksleivius busimi ir pripažinti mokslininkai kvies į Vilniaus universiteto (VU) planetariumą, Lietuvos mokslų akademiją, VU Chemijos fakultetą.

„Festivalio idėjos autorius Rolando Maskoliūno teigimu, garbus Lietuvos akademikai visuomenę stengsis kuo suartinti kalbėti apie astronomijos, aeronautikos, astrobiologijos naujienas. O kaip veikia robotai kiekvienam mieliai paaiškins fizikos, informatikos studentai, festivalyje dirbantys savanoriai.“

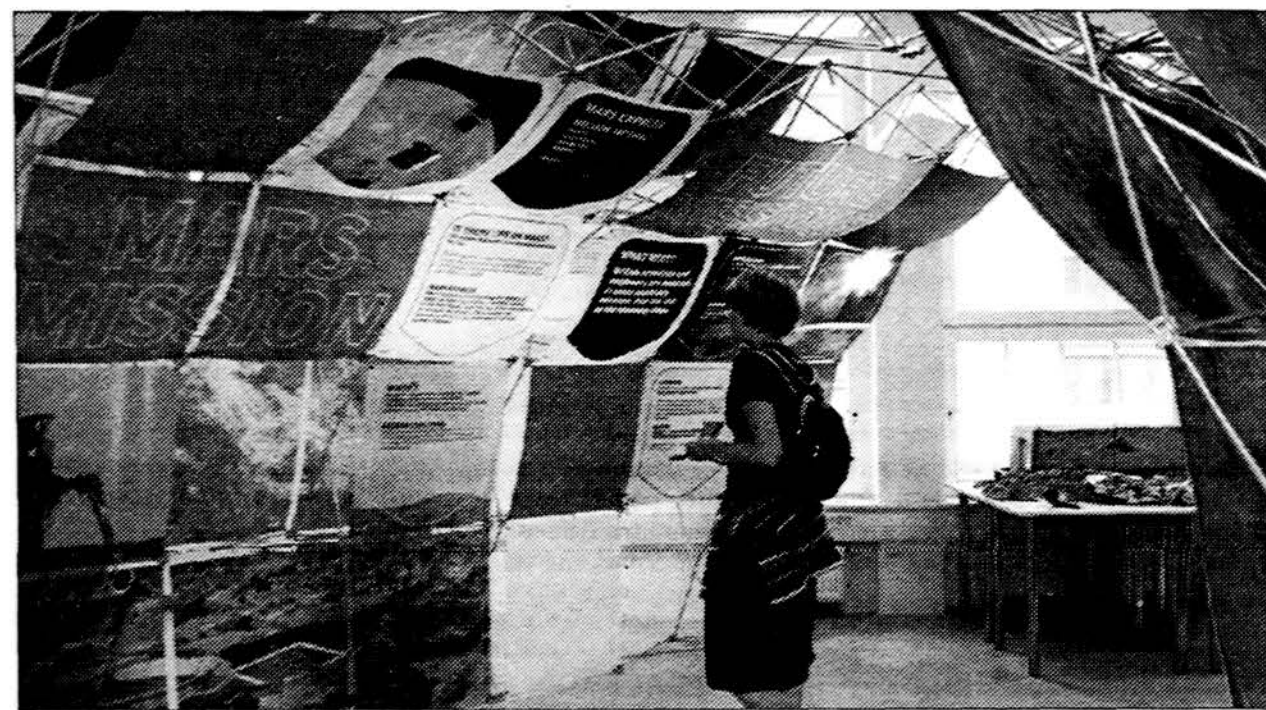
Mokslo šventėje planuojamos moksleivių bei mokslininkų diskusijos apie kitokių gyvybės formų galimybes, gyvybę Marse bei Jupiterio palydove.

Pasak renginio organizatorių, apie Vilniuje rengiamą „Erdvėlaivis Žemė“ teiraujami daugybė Lietuvos mokyklų. Į susitikimus su mokslininkais miestų ir miestelių vaikai ir mokytojai važiuoja geltonaisiais autobusais.

Europos mokslo renginių asociacijos generalinio sekretoriaus Peter Rebernik teigimu, pirmąjį mokslo festivalį prieš 19 metų Europoje surengė olandai. Dabar tokios mokslo populiarinimo šventės organizuojamos 23 šalyje. „Linkiu, kad Vilniuje prasidės mokslo festivalis kitais metais pasiektų ir kitus Lietuvos miestus – Kauną, Klaipėdą, Šiaulius“, – sakė Britų tarybos surengtą parodą „Saulės sistemos tyrinėjimai“ atvykęs inžinierius iš Austrijos P. Rebernik.

Europos mokslo renginių asociacijos generalinio sekretoriaus pabrėžė, jog laikas, kai mokslininkai sėdi užsidarę savo kambarėliuose, baigėsi. „Reikia išlikti visuomenę“, – sakė svečias.

(Elta)

Mokslo festivalis prasidėjo interaktyvia paroda „Saulės sistemos tyrimai“.

Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

Operos teatras bus dar patogesnis žiūrovams

Visiškai atnaujinta išore spindintis Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras (LNOBT) rengiasi 85-ojo kūrybinio sezono pradžiai. Rugsėjo 17 dieną Franz Lehar opere „Linkinėjimo našlė“ jubiliejinį sezoną pradedantis teatras savo žiūrovus pasitiks dar labiau patogesniais ir patogesniais. Šiandien baigtas trejus metus trukęs pastato atnaujinimo pirmasis tarpsnis. Kaip teigė teatro ūkio dalies vadovas Alvydas Kriščiūnas, tęsiant investicinį teatro pertvarkymo projektą, per keturis mėnesius atlikta daug remonto darbų – teatras toliau gražintas žiūrovų patogumui.

Šiandien perstatytos žiūrovų drabužinės ir sanitarinės patalpos, atnaujinti centrinio įėjimo į teatrą laiptai – pakeistos akmeninės atrailų plokštės, įrengtas laiptų apšvietimas.

Taip pat baigtas remontuoti ir dažyti pastato fasadas, suremontuotas stogas, sudėti nauji langai teatro tarnybinių patalpų pusėje, švara spindi ir pernai sudėti fasado langai.

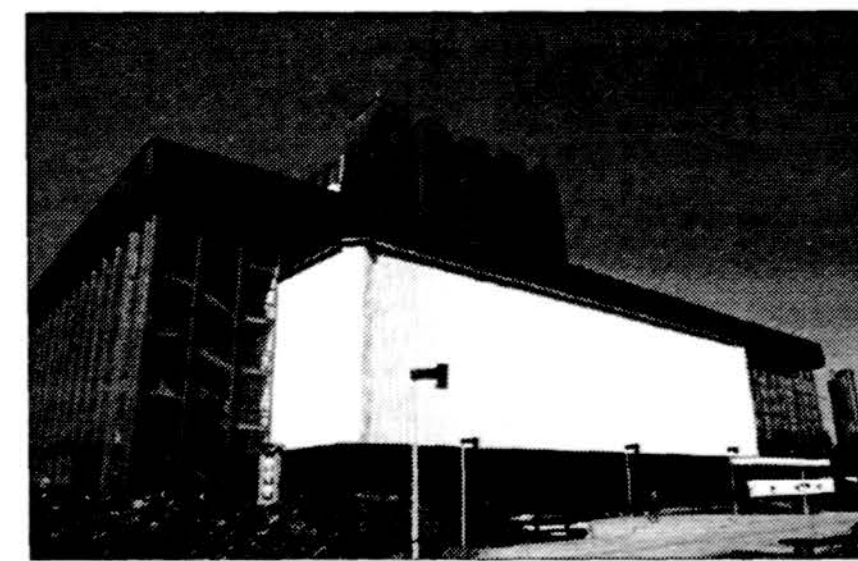
Šiandien atnaujinta ir choro studija, kurioje repetuoja teatro choras ir kartais rengiamos spaudos konferencijos. Studijoje pakeista grindų danga, šviestlangiai, nudažytos lubos, atnaujintas apšvietimas.

Pasak A. Kriščiūno, šimtą metų užbaigtas pirmasis teatro renovacijos etapas, kuriam buvo skirta 4,9 mln. Lt. Kitą vasarą numatoma pradėti žiūrovų salės atnaujinimo darbus, kurie gali tęstis ir 2006 –aisiais, jei nebūtų gauta visų numatytų lėšų – apie 5 mln. Lt.

Antrajame atnaujinimo tarpsnyje numatyta pakeisti visas žiūrovų kėdes parterėje ir bal-

konuose, grindų danga, suremontuoti sienas, orkestro ložę ir scenos grindis, sumontuoti šiuolaikišką ventiliacijos ir vėsinimo įrangą. Nacionalinio operos ir baleto teatro vadovai neatsisako ir drąsaus projekto – statyti teatro pristatą, kurio metu būtų įrengtos patalpos operos ir baleto artistams.

Iki Naujųjų metų LNOBT planuoja išleisti trijų spektaklių premjeras – spalio mėnesį Jacques Fromental Halevy dviejų veiksmų operą „Žydė“, Balio Dvariono keturių veiksmų operą „Dalia“, skirtą kompozitoriaus gimimo šimtmečiui, o Naujiesiems metams žiūrovams žadamas šventinis Piotro Čaikovskio baleto „Gulbių ežeras“ pastatymas pagal Marius Petipa ir Levo Ivanovo choreografijos naują redakciją. (Elta)

Atnaujinta išore spindintis Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras rengiasi 85-ojo kūrybinio sezono pradžiai.

Tomo Černišovo (ELTA) nuotr.

MOKYKIMĖS ANGLIŠKAI

Paruošia Aušrelė Sakalaite

Forty second lesson. (Fory sekand lesson) – Keturiasdešimt antra pamoka.

It's the end of golf season. (Its tha end af galf syzon) – Baigiasi golfo sezonas.

It's the end of golf season, the golf league that I belong to is having their outing in two weeks. (Its tha end af galf syzan, the galf lyg thet ai bylong tū iz heving their auting in tū uyks) – Jau golfo sezono pabaiga, golfo žaidėjų sąjunga, kuriai aš priklausau, už dviejų savaitių ruošia išvyką.

I didn't know that you liked to play golf. (Ai didnt nou thet jū laikt tū play galf) – Aš nežinojau, kad tau patinka žaisti golfą.

Most of the men where I work enjoy playing golf, we have an eighth team golf league. (Moust af the men uer ai uork endžoy pleying galf, ui hev en eit tym galf lyg) – Dauguma vyrų mano darbovietėje mėgsta žaisti golfą, mes turime aštuonių komandų golfo sąjungą.

It looks like such a relaxing game, I would like to learn how to play. (It luks laik sač e rylėksing geim, ai uod laik tū liorn hau tū pley) – Atrodo toks raminantis žaidimas, aš norėčiau išmokti golfuoti.

Looks can be deceiving, the guys on my league take the game very seriously. (Luks ken by disyving, tha gays an mai lyg teik tha geim very syriasly) – Pirmas žvilgsnis gali

apgauti, vyrai mano grupėje labai rimtai atsižvelgia į šį žaidimą.

I heard at work that many business decisions are made at the golf course. (Ai hiord et uork thet meny biznis disizians ar meid et tha galf kors) – Aš girdėjau darbe kalbant, kad daug verslo nutarimų padaroma golfo aikštėje.

That's true, most of the managers play in our league, that's why some of the employees join it. (Thets črū, moust af the mēnēdzers pley in aur lyg, thets uay sam af tha emplyos džoin it) – Tas tiesa, dauguma mūsų vadovų priklauso golfo žaidėjų grupei, todėl kai kurie darbininkai į ją įsijungia.

It looks like that would create more tension than just the golf game. (It luks laik thet uod kreit mor tenšian then džest tha galf geim) – Atrodo, kad tai sukeltų daugiau įtampos negu tik golfo žaidimas.

That's true, but it's fun to play, our team won second place in the league. (Thets črū, bat its fan tū pley, aur tym gat sekand pleis in tha lyg) – Tas tiesa, bet žaisti smagu, mūsų komanda laimėjo antrą vietą sąjungoje.

Congratulations, I hope that you have fun at your golf outing. (Kongredžuleišians, ai houp thet jū hev fan et jūr galf auting) – Sveikinu, tikiuosi, kad smagiai praleisi laiką golfo išvykoje.

SKELBIMAI

GROŽIO PASLAUGOS

NIRVANA – ODOS IR PLAUKŲ LAZERIO KLINIKA
*Pilna mediciniška spa procedūra
*Naudojama naujausia lazerio technologija
*Mediciniškas priežiūra
*Plaukų depilacija
*Odos atnaujinimas ir veido foto procedūra
*Aknes gydymo procedūros
*Botokso injekcijos
*Mikro-deminis nušilavimas
*Parinkta kolekcija odos priežiūros produktų
*Odos grožis
9115 S. CICERO
OAK LAWN, IL 60453
TEL. 708-229-1051

ISNUOMOJA

Woodridge išnuomojami
1-2 mieg. naujai suremontuoti
butai. 1 mieg. – \$620 – \$650;
2 mieg. – \$710 – \$750.
Tel. 630-910-0644, Jana.

Išnuomojamas apšildomas 4 kamb. 1 mieg. butas
(67 & Whipple apyl.)
\$415 mėn. (ir daugiau) + „security“
Tel. 773-434-4543.

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Auksė S. Kane.
Vilma Jarušienė
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654/773-581-8654

A&S Šildymas Šaldymas
6556 S. Kedzie Chicago, IL 60629
Prekyba, instaliavimas, aptarnavimas
— Licensed — Bonded — Insured
24 val. per parą
7 dienos per savaitę
773-778-4007
773-531-1833

SIŪLO DARBĄ

Darbai reikalingi dažytojai, staliai su darbo patirtimi. Būtinai turėti mašiną. Pagarbinta, kad kalbėtų rusiškai. Tel. 847-980-7887.

SPA CONSTANTINE NOW HIRING
Massage therapists and nail techs. Must be certified massage therapist nail tech. Must have Illinois state license. Please call 708-945-8051, fax resume to 630-969-5333

Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608

(773) 847-7747

Stephen M. Oksas, President

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 95 Metus.

SIUNTINIUS, PINIGUS, AUTOMOBILIUS

SIŪSKITE PER **ATLANTIC Express Corp.**
YRA GALIMYBĖ UŽSISAKYTI KONTEINERĮ
SIUNČIAME AIR CARGO IR LAIVU
LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ
IŠSIUNČIAME KIEKVIENĄ SAVAITĘ.
PRISTATOME GAVĖJUI TIESIAI RANKAS.
1-800-775-SEND

Mūsų atstovai:
Bravo Coffee and deli
238 Main Str. LEMONT, IL 60439, Tel: 630-257-3300
KALYNA corp.
338 S. Rohlwing Road PALATINE 60067, Tel: 847-776-7766
2719 W. 71st Str. CHICAGO, IL 60629, Tel: 773-434-7919
8801 78 Th Ave BRIDGEVIEW, IL 60455, Tel: 708-599-9680

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

LONDONAS

Milijonai žmonių visame pasaulyje rizikuoja pirma laiko mirti dėl potvynių, karščių ir panašių gamtos reiškinių, kuriuos gali sukelti klimato pokyčiai, pranešė britų mokslininkas. Profesorius Mike Pilling kaip pavyzdį nurodė pernyktę vasaros kaitrą Europoje, dėl kurios žuvo tūkstančiai žmonių. Pasak jo, atmosferos tarša galima palyginti su maro plitimu planetoje, nors šiaurės pusrutulio labiau užterštas, negu Pietų. Klimato pokyčius lemia ne tik pramonės greitas vystymasis, gamyklų, elektrinių ir automobilių išmetamos kenksmingos medžiagos, bet ir miškų gaisrai, net didėjantys keičiantis pavėjos greitis. Daugelis išsivysčiusių pramonės valstybių pasirašė Kyoto protokola, apribojantį šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą į atmosferą.

ANKARA

Turkijos ketinimai neištikimybę paskelbti už įstatymo ribų Europos Sąjungai (ES), svarstant, ar pradėti derybas su Ankara dėl valstybės įstojimo į sąjungą, tapę blogu ženklu, ketvirtadienį pareiškė ES plex komisaras Guenter Verheugen. „Turkijai nederėtų sudaryti išpuolio, kad ji savo teisinę sistemą mėgina papildyti islamo elementais“, pažymėjo komisaras. Tačiau pasak Turkijos vyriausybės, šis draudimas apsaugotų šeimą ir sustiprintų moterų teises. Siūlymas uždrausti neištikimybę papiktino moterų organizacijas ir liberalių pažiūrų komentatorius, kurie tvirtina, kad šis įstatymas kaip

tik būtų naudojamas prieš moteris ir musulmoniškoje Turkijoje priartintų prie islamiškos teisės modelio.

MASKVA

Cėčėnų sukilėliai, reaguodami į Maskvos pažadą skirti dosnų atlygį už jų vadovų galvas, ketvirtadienį pasiūlė sumokėti 20 mln. JAV dolerių už bet kokią pagalbą, kuri leistų jiems sučiupti Rusijos prezidentą Vladimir Putin. Trečiadienį Rusijos vyriausybė pasiūlė sumokėti 300 mln. rublių už informaciją, kuri padėtų sunaikinti du pagrindinius cėčėnų vadovus Samil Basajev ir Aslan Maschadov. Cėčėnų pareiškimą pasirašė „Cėčėnijos respublikos antiteroristinis centras“, priklausantis nepripažintai A. Maschadov vyriausybei. Pareiškime V. Putin kaltinamas pradėjęs karą Cėčėnijoje ir teigiama, kad Rusijos prezidentas yra atsakingas už praėjusios savaitės tragediją Beslan, kur per apsaustį vidurinėje mokykloje ir jos šturmas žuvo mažiausiai 326 žmonės.

JAV

WASHINGTON, D. C.

Saulės vėjo dalelės gabenu si kapsulė „Genesis“, neišsiskleidus parašiutams, nukrito Utah dykumoje. Panašu, kad ji trenkėsi į žemę maždaug 161 km/h greičiu. 494 kilogramo svėrantis erdvėlaivis šiaurės rytuose, aukso, saulės ir deimantų pagamintais semtuvais surinko nuo 10 iki 20 mikrogramų nematomų saulės vėjo dalelių. Tai pirmas kartas, kai pavyzdžiai atkeliauja į Žemę iš už Menulio orbitos ir pirmieji pavyzdžiai po 1972 m. erdvėlaivio „Apollo“ paskutinės mi-

sių į Menulį. Vis dėlto mokslininkai tikisi, kad kapsulėje buvusios saulės vėjo dalelės bus rastos ir panaudotos tyrimams.

* * *

Pasaulis nebeori Baltuosiuose rūmuose matyti dabartinio JAV prezidento George W. Bush — viena trečiadienį paskelbta apklausa rodo, kad 30 iš 35 valstybių pirmenybę teikia demokratų kandidatui John Kerry. J. Kerry ypač palaiko tradicinės JAV sąjungininkės, pažymima pasaulio tyrimų kompanijos „GlobeScan“ ir Maryland universiteto atliktoje apklausoje. Jos duomenimis, J. Kerry su 2 arba 1 procento paklauda vidutiniškai remia 46 proc., o G. W. Bush — 20 proc. apklaustųjų. Šio pasaulio nuomonių tyrimo rezultatai yra priešingi JAV apklausoms, kurios ilgai rodo, kad abiejų kandidatų galimybės laimėti rinkimus yra aplygės. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais apklausos iš viso 34,330 žmonių, paaiškėjo, kad vienintelės valstybės, norinčios matyti G. W. Bush prezidento poste, yra Filipinai, Nigerija ir Lenkija.

* * *

Po stabilizavimo JAV ekonomika vėl pradeda augti, o naftos kainos nedidina infliacijos, pareiškė valstybės Federalinio izdo banko vadovas Alan Greenspan kalboje Kongrese. Naftos kainos smunka jau dvi savaites, tačiau A. Greenspan pažymėjo, jog „juodojo aukso“ kaina, rugpjūčio 20 d. pasiekusi rekordinį 49,4 dolerio už barelį lygį, vėl gali padidėti. Be to, jis patvirtino, jog Ildo bankas laikysis strategijos didinti bazinės palūkanų normas, šiuo metu siekiančias 1,5 proc.

VISŲ PAŽADŲ IŠPILDYTI NEIMANOMA

A. Kulakauskas: valdančiosios partijos negali žadėti to, ko būdamos valdžioje nedarė.

Darbo partija negaus pusės vietų Seime, o kairiosios partijos Seimo rinkimuose pasirodys geriau nei dešimtosios.

Taip mano Vytauto Didžiojo universiteto Politikos mokslų ir diplomatinės institucijos direktorius Antanas Kulakauskas.

Jo požiūriu, apie kovą su populistais kalbėti mėgstantis „tradicinės“ partijos nėra principinės Viktoro Uspaskicho priešininkės. „Jei V. Uspaskicho partija neturės daugumos Seime, tai visai tikėtina Darbo partijos koalicija su Socialdemokratų partijos (LSDP) ir Naujosios sąjungos koalicija“, — teigė A. Kulakauskas.

Anot jo, parlamentinės partijos negali leisti sau užsisiauti neatsakingais pažadais, tačiau ir populistiškai Darbo partija kartais užsimena, kad savo pažadus nebūtinai vykdys. „Partijos, kurios buvo ir yra valdžioje, supranta, jog žadėti tai, ko ketverius metus nedarė, neįmanoma. Darbo partijos atstovai, žadantys kelti pensijas ir atlyginimus, žurnalistas sako: 'Skaitykite mūsų programą, joje yra pastaba'. O toji pastaba skelbia, kad pažadai bus vykdomi, tik 'Esant tam tikroms sąlygoms'. Kitaip tariant, jei nepavyks per ketverius metus įgyvendinti pažadų — ką padarysi...“ — sakė politologas.

— Kokie kriterijai, Jūsų manymu, lems partijų pasirinkimą per Seimo rinkimus — kairės ir dešinės, „naujos“ ir „senos“ politikos, populizmo ir antipopulizmo?

— Manau, kriterijai greičiausiai bus mišrūs. Ko gero, svarbiausia vaidmenį vaidins riba, skirianči populistine ir vadinamąsias „tradicines“ partijas. Tiesa, ši riba — pakankamai sąlyginė, „publicistinė“, bet ji patogi, norint skirti pozicijas.

— Manote, „tradicinės“ partijos pavyks įtikinti visuomenę, kad jos iš tikro — antipopulistiškos, kad populizmas joms pačioms nebūdingas?

— Tai, žinoma, yra kovos taktika ir retorika. Visi supranta, kad, ne kiek nenaudojant populizmo, pasiekti didelės dalies rinkėjų — neišsilaivusiu, nesuvokiančių ideologijų, nekaitančių programų, reaguojančių tik į šūkius — nepavyks.

Kita vertus, kai sakau, jog tai yra taktika, turiu galvoje, kad kalbėsi apie antipopulizmą esama šiek tiek netiesios. „Tradicinės“ partijos iš dalies perduoda, kodavamos prieš Viktorą Uspaskichą. Ši kova nėra principinė. Daug kas susitaikė su mintimi, kad reikės dalintis valdžia su V. Uspaskichu.

Kažkada socialliberalai ir Artūras Paulauskas buvo traktuojami, kaip Demokratinės darbo partijos (LDDP) atstovai. Neatmetusi, kad ir Darbo partijos atžvilgiu taikytina tas pat: atsirado dar viena „nauja banga“, ir jei V. Uspaskicho partija neturės daugumos Seime, tai visai tikėtina Darbo partijos koalicija su Socialdemokratų partijos (LSDP) ir Naujosios sąjungos koalicija.

— Ar galima tvirtinti, kad šįkart kovojama Darbo partijos populistai su valdančiųjų ir opozicinių Seimo partijų populistais?

— Čia jau reikėtų kalbėti apie populizmo laipsnį. Partijos, kurios buvo ir dabar yra valdžioje, supranta, jog žadėti tai, ko ketverius metus nedarė, neįmanoma. Daugelio dalykų apskritai neįmanoma atsaikinti žadėti. Neatsitiktinai Darbo partijos atstovai, žadantys kelti pensijas ir atlyginimus, žurnalistas sako: „Skaitykite mūsų programą, joje yra pastaba“. O toji pastaba skelbia, kad pažadai bus vykdomi, tik „esant tam tikroms sąlygoms“ arba „galimybės“. Ki-

taip tariant, jei nepavyks per ketverius metus įgyvendinti pažadų ką padarysi...

— Ar esama krizės požymių tarp kairiųjų ir dešiniųjų?

— Anksčiau manėme, kad formuojasi pastovi partinė politinė sistema. Paaiškėjo, jog taip nėra. Tačiau nėra ir krizės, kuri grėstų visišką politinės sistemos sugriuvimui.

Sistemos nepastovumą lemia tai, kad vis atsiranda naujos politinės jėgos. Pasitikėjimas jomis rodo socialinę, politinę ir moralinę Lietuvos visuomenės krizę. Trečdalis ar 40 procentų šalies rinkėjų įsivaizduoja, kad įmanomas stabuklus darantis politikas. Taip buvo žiūrima į Rolandą Pakšą, taip dabar žiūrima į Viktorą Uspaskichą, kuris esą gali „išgelbėti“, kai aplinkui visi — „korumpuoti“.

— Kokie galimi Socialdemokratų partijos ir Naujosios sąjungos jungimosi rinkimams padariniai?

— Šio jungimosi atveju sunku kalbėti apie ideologijas. Lietuvos socialdemokratų politikoje nematoma klasikinės socialdemokratinės krypties. Kur yra Lietuvos socialliberalų socialliberalizmas — taip pat nematoma. Naujoji sąjunga susikūrė ne dėl to, kad kažkas sugalvojo naujų idėjų, o dėl to, kad aplink populiarų vadovą Artūrą Paulauską susibūrė žmonės nusprendę įsteigti organizaciją. Ir tik tada jie ėmė galvoti, kokią ideologinę doktriną pritaikyti tai organizacijai.

Akivaizdu, kad socialliberalai nuo pat šios partijos įsteigimo buvo artimi tuometinei LDDP. Naujojoje sąjungoje pirmuoju smūkiu grojo jaunoji komjaunolishkos nomenklaturės karta. Turiu galvoje tų žmonių politinio mąstymo atskaitos tašką.

— Žiniasklaida skelbė apie galimą ideologinę frakcijų Socialdemokratų partijoje kūrimąsi. Ar tokios frakcijos kūrimas būtų pagrįstas ir tikėtinas?

— Šioje partijoje visą laiką buvo žmonių, kurie gana nuosirdžiai išpažino socialdemokratinės idėjas. Kitiems daug labiau rūpėjo būti valdžios partijos nariais. Dabartinėje Socialdemokratų partijoje esama ir jaunesnės, ir vyresnės kartos žmonių, kaip prof. Bronislovas Genzelis, kuriems svarbios ideologinės bei moralinės nuostatos ir kuriems nepriimtinas siekis bet kokia kaina išlikti valdžioje. Tačiau LSDP jie daugumos nesudaro.

Jei takoskyra tarp šių dviejų grupių didės, tai gali reikšti partijos skilimą. Vargu ar principingai socialdemokratų dalis sugebėtų įtikinti partijos daugumą, o tada nieko kito neliktų — tik atsiskirti. Tai reikštų grįžimą prie ankstesnės patalios, kai buvo LDDP ir LSDP.

— Kaip vertinate neseniai skelbtą Darbo partijos kandidatų į Seimą sąrašą?

— Dauguma jų — nauji žmonės politikoje. Sąrašo pradžioje — „didieji“ verslininkai ir, matyt, šios partijos finansuotojai. Sąrašas yra ir Lietuvoje žinomų asmenybių — žurnalistas, mokslininkas, — nors nebūtinai aišku, ką tos asmenybės gali nuveikti politikoje.

Aišku, kad dauguma jų politinio patyrimo neturi. Dabar sunku spėti, kas iš jų groja pirmiaisiais smūkais. Apie šią partiją sunku ką nors sakyti, kol ji neatsidūrė valdžioje. Iki sąrašo paskelbimo buvo galima įvardinti tris ar keturias jos galimų kandidatų į Seimą pavardes, o daugiau niekas nieko pasakyti negalėjo. Kas tie tūkstantiniai Darbo partijos narių?

Ar jie bus paklusnūs šios partijos valdancijai grupuotei? Sunku pasakyti, ar, ir Seimą patekę, šios partijos nariai bus pakankamai ambicingi ir savarankiški.

— Kokią prognozuojate Seimo rinkimų baigtį?

DRAUGAS, 2004 m. rugsėjo 10 d., penktadienis

5

Ištikimam respublikonui bei patriotui

A + A

VYTAUTUI VIDUGIRIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą jo žmonai ELENAI, dukrai DIANAI ir visiems artimiesiems.

Illinois Lietuvių respublikonų Lyga

PADĖKA

A + A

VIKTORAS ENDRIJONAS

Mūsų mylimas Tėvelis, Senelis, Dedė, užbaigė savo žemišką kelionę 2004 m. liepos 27 d.

Mes norime padėkoti visiems, kurie suteikė jam psichinę patarnavimą ir padėjo į amžino poilsio vietą.

Nuosirdžiai dėkojame kun. kleb. J. Kuzinskui už maldas laidojimo namuose ir už atnašautas šv. Mišias, p.p. Grabliauskams už giesmes bažnyčioje.

Dėkojame visiems, padėjusiems velionį ir šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Padėka dr. Mikaičiui už rūpestingą priežiūrą daugelį metų.

Dėkojame visiems, dalyvavusiems laidotuviuose, už šv. Mišių aukas, gėles, aukas Jaunimo centrui, už pareikštą užuojautą žodžiu bei raštu.

Ačiū karsto nešėjams ir padėka laidotuvių direktoriui Donald M. Petkui už malonų patarnavimą.

Visiems nuosirdus ačiū.

Liūdinti šeima

Prisiminimai iš Bitėnų

Šiemet sueina 100 metų nuo lietuviškos spaudos draudimo Lietuvoje. Bitėnuose Martynas Jankus turėjo spaustuvę, iš kurios į Lietuvą buvo slaptai vežama lietuviška spauda. Ta proga noriu paminėti savo prisiminimus iš Bitėnų 1940 metais.

Sovietams užėmus Lietuvą 1940 m., mūsų šeima perėjo sieną su Vokietija ir laikinai prisiglaudė pas mano tėvo seserį Kairienę, kuri gyveno Smalininkuose.

Mūsų šeima jau buvo išardyta, tėvas Augustinas rusų laimėjimui turėjo būti neatsitiktinis, bet manęs neranda. Aš jau buvau įlindęs tarp sienos ir didelės kambariams šildyti krosnies, ir labai siaurą tarpą. Viskas baigėsi gerai, aš atsibudau.

Visą savo gyvenimą bandžiau būti naudingas, ką nors gera padaryti. Ne visada pasisekė. Vieną dieną prieš pokylį pastebėjau, kad Elzės aršitokratiškas ir labai brangus sidabrinis šaukštų ir peilių rinkinys nėra, kaip turėtų būti. Peiliai visai neatsitiktiniai, „gali būti ant peilio į Berlyną, neišpjausi“. Radęs galastuvą peiliams galasti, visus peilius nugalanda. Dirbau išsijuosęs daugiau kaip valandą. Laukiau Elzės sugrįžtant. Apšikabinęs, padėkoti ir pabučiuos. Bet taip nebuvo.

Atsiradau viens pats pas Viešvilės lietuvių kleboną ir jo piktą šeimininkę, bet čia jau kita istorija.

Elzės brolis Kristupas buvo aklas, sako kažkas bendra su spaustuvės darbu, kur, kaip žinot, spausdindavo lietuvišką spaudą ir slaptai pernešdavo į Lietuvą spaudos draudimo metais.

Kristupas nematė, bet visur vaikščiodavo savo sode ir kieme, jautė, kur aš esu ir ką darau. „Ramutis vėl ilipes į medį“, pasakydavo Elzei. Tais laikais ugniagesiai netraukdavo nei kacių, nei vaikų iš medžių. Ir vėl Elzei „ergelis“. Beatrice nieko panašaus nedarė ir Elzė ją lepio, leisdavo jai valgyti uogienę tiesiai iš stiklainio, kas mane labai erzino.

Elzė po karo gyveno Toronte ir aš ją kelis kartus aplankiau. Lieku visada dėkingas Elzei ir visiems, kurie mums padėjo sunkiausiais gyvenimo metais. Elzė man paliko tik gerus atsiminimus ir gal atleido už mano vaikishkas išdaigas.

Romualdas Povilaitis

— Jei per rinkimų kampaniją nieko ypatinga neatsitiks, tai politinių jėgų santykis Seime greičiausiai bus toks, kokį rodo visuomenės nuomonių apklausos. Esu linkęs manyti, kad Darbo partija 70 vietų Seime neturės. Vadin-

mieji „kairieji“ — socialdemokratai ir socialliberalai — turėtų laimėti daugiau vietų nei konservatoriai ir liberalcentristai.

— Ačiū už pokalbį. Kalbėjosi Vladimiras Laučius (Elta)

Vilniaus mero ir verslininko pokalbiai — apie „durnelį“...

Atkelta iš 1 psl.

Jam parodyti, politika pagrįsta įvairiais susitarimais“, sakė meras.

Viename LNK paviešintų 2003 metų kovo mėnesio slaptą įrašytą A. Zuoko ir A. Janukonio pokalbį pastarasis klausia, ar „tam durneliui mokėti oficialiai ar neoficialiai“. A. Zuokas atsako, kad „pagal sutartį“, veliau sako, jog reikia padaryti, „kad būtų gerai“. Kitame pokalbyje A. Janukonis klausia A. Zuoko, ar „vaiduokliu“ vadinamam asmeniui perduoti „laiskėli“, kuriame jam bus išaiškinta, kas su juo bus, jeigu jis nesamones darys“.

„Lietuvos telekome“ rasta įranga buvo galima neteisėtai...

Atkelta iš 1 psl.

įrangos naudojimas turi būti griežčiau apribojamas.

Kaip ketvirtadienį sakė Generalinės prokuratūros atstovas spaudai Vidmantas Putelis, krata „Lietuvos telekome“ atlikta, gavus iš VSD ir Kriminalinės policijos biuro (KPB) operatyvinės informacijos, kad bendrovė turi įrangos, kuri gali būti naudojama neteisėtai renkant informaciją.

Krata atliko Generalinės prokuratūros, VSD ir KPB pareigūnai.

Pareigūnai aiškinasi, ar

bendrovės turima techninė ir programinė įranga gali būti naudojama neteisėtai rinkti bendrovės veiklai nereikalingus duomenis apie asmens privatų gyvenimą.

Generalinė prokuratūra pradėta ikiteisminis tyrimas pagal Baudžiamojo kodekso 24 skyriaus straipsnius, kurie numato galimus nusikaltimus asmens privataus gyvenimo neįsikišimui.

Už šių nusikaltimų padarymą numatoma bauda, arba viešieji darbai, arba areštas, arba laisvės apribojimas, arba lais-

vės atėmimas ilgiausiai — 2 mėtais.

Atliekant tyrimą liudytojais jau yra apklausta keletas asmenų. Jų asmenybės nenurodomos. Įtarimai kol kas niekam nėra pareikšti.

Pasak bendrovės „Lietuvos telekomas“ paskelbto pranešimo, į bendrovės būstinę atvykę pareigūnai domėjosi standartine įranga, kuri yra naudojama įprastiniu režimu. Nei bendrovė, nei kam nors iš bendrovės darbuotojų įtarimai dėl galimų neteisėtų veiksmų nėra pareikšti.

lininkams bei investuotojams išplesti rinkas už savo valstybės ir regiono ribų.

„Tikiu, jog būtent mūsų pastangos turėtų būti nukreiptos į sąitų su Lenkija ir per Lenkiją į Europą stiprinimui. Tikiu, kad infrastruktūriniai geležinkelio ir kelių projektai 'Rail Baltica' ir 'Via Baltica' taps sėkmingais ir sektiniais pavyzdžiais: dujotiekiai 'Amber Pipe' ir Baltijos valstybės bei Vakarų Europą jungiančiam elektros tiltui“, sakė V. Adamkus.

Prezidentas ragina plėsti transporto ir energetikos tinklus

Vilnius, rugsėjo 9 d. (BNS) — Prezidento Valdo Adamkaus teigimu, norint sukurti klestinčią Baltijos regioną, reikia gerinti jo infrastruktūrą bei plėsti prekybinius ryšius su Rytų kaimynais.

Tai Lietuvos vadovas sakė ketvirtadienį prasidėjusiam Tarptautiniam Kryncios ekonominiame forume, kur perskaitė pranešimą „Integracija, regionalizacija ir globalizacija. Vidurio Europa tarptautinės politikos iššūkių akivaizdėje“.

Anot prezidento, gera infrastruktūra jau tapo aksioma bet kokiai tarptautinio verslo plėtrai. „Šis transporto ir energetikos tinklų veiksnys dažnai yra pagrindinis deliam ir rimtam investuotojui, maščiančiam apie mūsų nedidelį ir veržlų regioną“, pabrėžė V. Adamkus.

Jo teigimu, šiandien reikia dėti daug pastangų, kad Baltijos ir Vidurio Europos valstybės su Europa sujungtų modernius transporto saita, skatinantys prekių mainus, leidžiantys vers-

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

MILDA ŠATINĖ, JAUNIMO CENTRO valdybos pirmininkė, pati pirmoji įsigijo viso stalo bilietus į „Draugo“ pokylį. Bilietus galima įsigyti, stalus arba pavienes vietas užsisakyti kasdieną darbo valandomis „Draugo“ redakcijoje.

ČIKAGOS MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ pirmasis susirinkimas įvyks rugsejo 12 d., 1-4:30 v.p.p. Quinn šeimos namuose. Kvietiami visus gimnazinio amžiaus moksleivius susipažinti su ateitininkų veikla. Dėl išsamesnės informacijos prašome kreiptis į kuopos globėją Marių Polikaitį, telefonu 630-257-2022.

ČIKAGOS LIETUVIŲ BRIGHTON Parko namų savininkų gegužinė įvyks rugsejo 19 dieną, sekmadienį, 12 v.p.p. Šaulių namuose: 2417 W. 43rd St. Muzika vadovaujama A. Barniškio. Bus skanaus maisto, veiks baras ir loterija, kurioje gausite išbandyti savo laimę. Kvietiami visus dalyvauti ir linksmai praleisti sekmadienio popietę.

ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS NEKALTO Prasidėjimo parapijoje Brighton Parke lietuvių komitetas kviečia Čikagos visuomenę į rengiamą linksmavakarį šį šeštadienį, rugsejo 11 d., 6 v.v. parapijos salėje, 4420 S. Fairfield Ave. Bus šokiai ir skanus maistas. Gros A. Barniškio grupė. Linksmi palydėsime maloniai vasarėlę ir pasveikinsim atkeliavusį auksinį rudenį. Visi laukiami.

ALRK MOTERŲ SĄJUNGOS #3 kuopa, kviečia visas nares į maldą prie Tūkstantmečio Marijos statulos, kuri stovi Šv. M. Marijos Gimimo parapijos šventoriuje, rugsejo 11 d., šeštadienį, 3 v.p.p. Po maldų yra progą prieti išpažinties ir išklausti šv. Mišias.

ČIKAGOS SIMFONINIAME CENTRE

Sampler Subscriber Guide 2004/05 SYMPHONY CENTER

Your Music. Your Schedule. Your Choice.

Become a Sampler Subscriber. The more you buy the more you save, plus other fantastic exchange benefits!

Call 312-294-3000 or visit www.cso.org

Ši penktadienį Čikagos Simfoniniame centre prasideda 100-asis muzikinis sezonas.

Sventinį atidarymo koncertą pradės smuikininkas Nikolaj Znaider Čaikovskij „Koncertu smuikui“. Jaudinančiai ir įspūdingame klasikos bei džiazo pasirodyme dalyvaus dirigentas Daniel Barenboim, Wynton Marsalis ir Lincoln centro džiazo orkestras.

Rugsejo 11 dieną, 2 v.p.p. - Marshall Field's Muzikinė diena, kurioje bus grojama klasikinė, džiazo ir kitokia muzika, vyks šeimai skirtos pramogos.

Bet, turbūt, niekas negalėtų geriau pradėti sezono kaip

PAŽINČIŲ KLUBAS RENGIA Susipažinimo popietę rugsejo 12 d., nuo 1 v.p.p. iki 6 v.v. Šaulių namuose. Vaisinimės skaniais Čikagoje patiekalais, gamintais „Antano kampe“, veiks baras, loterija, šokiai, gros grupė „Retro“, dainuos Orestas Vidasas. Visus kviečiame dalyvauti.

DAUMANTO-DIELININKAIČIO Jaunųjų Ateitininkų kuopos registracija vyks šeštadienį, rugsejo 11 d., PLC, Lemonte, nuo 9 v.r. iki 11 v.r. Tą rytą negalintieji atvykti, galės užsiregistruoti sekmadienį, susirinkimo metu. Pirmas Daumanto-Dielininkaičio jaunųjų kuopos susirinkimas bus rugsejo 12 d., Ateitininkų namuose, 10:15 v.r. (tuoj po 9 v.r. vaikų šv. Mišių, Pal. Jurgio Matulio misijos). Uniforma neprivaloma.

„DRAUGO“ JUBILIEJINIS POKYLIS įvyks spalio 10 d., 4 v.p.p. naujojoje Martiniuko pokylų salėje, 8200 S. Cicero Ave., Burbanke. Jūsų laukia puikus maistas ir patarnavimas. Nemokamas baras veiks 4 valandas. Į pokylį apsilankys ypatingas svečias, apie kurį pranešime vėliau. Stalų ir pavienių bilietus jau galima užsisakyti „Draugo“ administracijoje.

LIETUVOS DUKTERŲ ŠIEMET ruošiami pietūs-vakarienė vyks Jaunimo centre, spalio 24 d. 3 v.p.p. Šv. Mišių, kaip buvo skelbta, nebus. Veiks loterija, bus programa. Visi maloniai kviečiami apsilankyti.

ORGANIZUOJAMA Čikagos Lietuvių operos gegužinė įvyks rugsejo 12 d., sekmadienį, 12 v.p.p. Jaunimo centro kavinėje ir kiemelyje. Meninė programa - kapela „Sodžius“, šokiai - A. Pilibaitis, užkandžiai - „Vinta“. Veiks baras, vyks loterija. Kvietiami visi.

Stravinski šviesūs, išskilmingi „Fejerverkai“. Kompozitoriaus Szymanowski „Koncerte smuikui Nr.1“ neįtikėtinai dera energingumas su išmintingumu ir prabanga. Čikagos simfoninio orkestro atliekamas Raveli spalvingas „Mamoje žasyje“ ir ekstatiškas siuitoje „Dafnis ir Chloė“. Šie kūriniai bus atliekami rugsejo 12 d., sekmadienį, 3 v.p.p. ir rugsejo 14, antradienį, 7:30 v.v. Simfoniniame centre. Dalyvaus Čikagos simfoninis orkestras, dirigentas Daniel Barenboim ir smuikininkas Nikolaj Znaider. Dėl

savo atlikimo technikos, susikaupimo ir jautrumo jis yra lyginamas su Heifedz, Kreisler, Oistrakh ir Menuhin.

Ši sezoną Čikagos simfoniniame centre be įprastų Čikagos simfoninio orkestro bei visų mylimų ir pažįstamų žvaigždžių pianisto Mitsuko Uchida, smuikininko ir dirigento Pinchas Zukerman ar pianistės Elena Bashkova, turėsime galimybę išgirsti nemirtingą Keith Jarrett, Gary Peacock, Jack DeJohnette trio ir vieną garsiausių pasaulio vokalų improvizuotojų Bobby McFerrin.

„Draugo“ info.

ŠILUVOS ISTORIJA

Dievo Motina, nešdama vilties ir išsigelbėjimo žinią žmonijai, laikas nuo laiko apsieiškia skirtingose pasaulio vietose. XVII a. pradžioje, 1608 m., ji apsieiškė ir Lietuvoje; tuo metu, kai valstybė išgyveno vieną sudėtingiausių laikotarpių savo istorijoje. Marijos apsieiškimas Šiluvoje, savo aplinkybėmis labai panašus į plačiai žinomą stebuklingą šv. Mergelės pasirodymą Lourdes, ilgainiui išgarsino Lietuvos vardą visame katalikų pasaulyje ir buvo pripažintas popiežiaus.

XVII a. Šiluva buvo mažas miestelis, kuriame gyveno ne daugiau kaip 2,000 gyventojų, daugiausia vargingai besiverčiančių žemdirbių. Vyresnieji vaikai ganydavo gyvulius miestelio pakraštyje ir prižiūrėdavo jaunesniuosis, kurie žaisdavo greta didelio akmens. Vieną karštą vasaros dieną vaikams beždiant ant akmens pasirodė jauna graži moteris, apsirengusi ilgais, laisvai krentančiais drabužiais, su kūdikiu ant rankų. Moteris liūdnei žvelgė į vaikus ir verkė, o po kurio laiko išnyko.

Išsigandę vaikai nubėgo pas kalvinistą kunigą ir papasakojo, ką matė. Iš pradžių vaikais niekas netikėjo, o kalvinistų dvasininkas nusprendė, kad tai buvo veltinio gundymai. Tačiau prie akmens susirinkusiems žmonėms besiginčijant, tai pati moteris pasirodė dar kartą, jau suaugusiųjų akivaizdoje. Kalvi-

nistų dvasininkui paklausus, kas ji tokia ir kodėl ji verkia, moteris atsakė: „Anksčiau šioje vietoje mano sūnus buvo geras barmas ir garbinamas, tačiau dabar tik sėjama ir akejama“. Tai pasakiusi, moteris pradėjo. Ši Marijos apsieiškima matė didelis būrys žmonių, todėl žinia apie įvykį pasklido ne tik toje parapijoje, bet ir visoje valstybėje.

Paaikėjo, kad toje vietoje, kurioje apsieiškė šv. Mergelė, anksčiau stovėjo katalikų bažnyčia, tačiau per katalikų ir liuteronų vaidus ji buvo sunaikinta. Dar 1251 m. Didžiojo kunigaikščio Vytauto patarėjas didikas Petras Gedgaudas ten buvo pastatęs pirmąją katalikų bažnyčią Lietuvoje. Nuo pat jos pašventinimo ši bažnyčia buvo paskirta Mergelės Marijai. Keletą kartų sudegusi ir atstatyta, XVI a. Šiluvos bažnyčia buvo arba sudeginta, arba visiškai sugriauta.

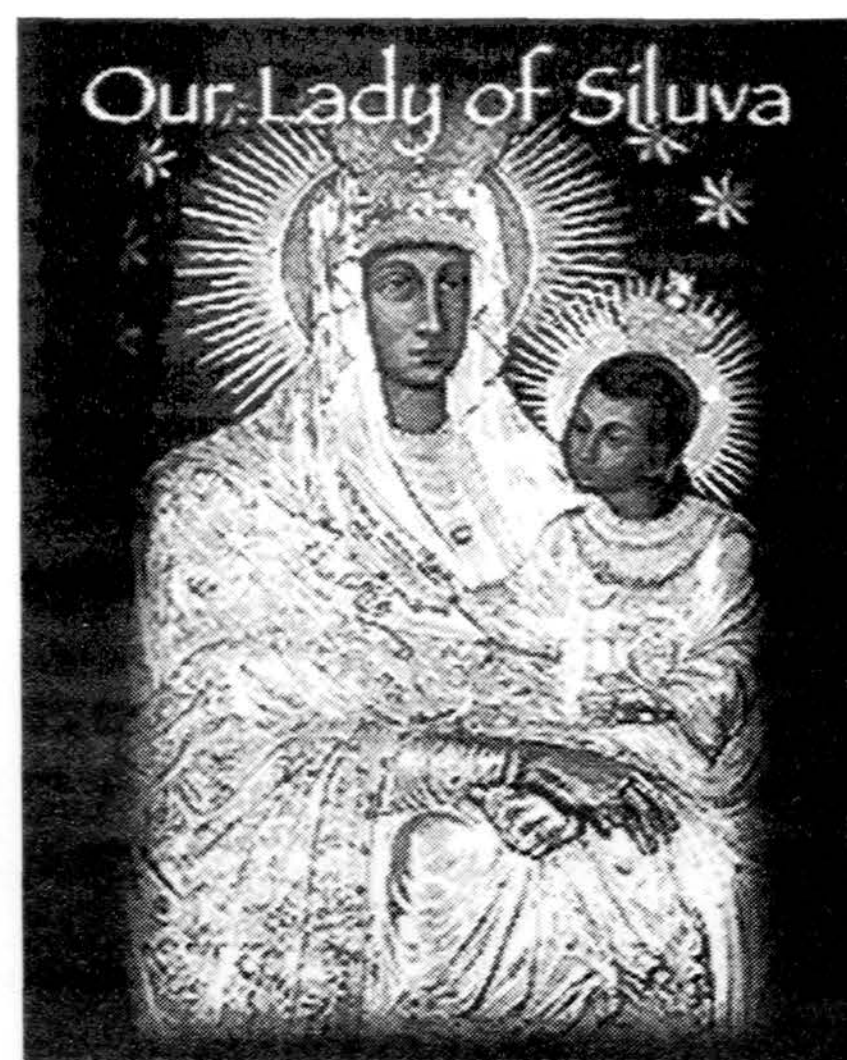
Laimei, paskutinysis bažnyčios pastorius brangiausią relikviją — Madonos su kūdikiu paveikslą, kurį bažnyčiai iš Romos buvo atvežęs ir padovanęs didysis kunigaikštis Vytautas — liturginius drabužius, dokumentus, sudėję į kaustytą skrynį ir užkasė šventoriuje.

Pasklidus žiniai apie stebuklingą šv. Mergelės apsieiškimą ir daug kam suabejojus stebuklu, vienas senas aklas Šiluvos gyventojas atkakliai tvirtino, kad tai, ką žmonės matė, buvo ne kas kita kaip Die-

vo Motinos apsieiškimas. Tas pats aklašis taip pat papasakojo, kad jis pats prisimena, kaip anksčiau toje vietoje stovėjo katalikų bažnyčia ir kad jis žino, kur gali būti užkastos bažnyčios relikvijos. Kai šis žmogus buvo nuvestas prie akmens, ant kurio buvo apsieiškusi šv. Marija, jis staiga praregėjo. Tai buvo pirmasis stebuklas, įvykęs po Marijos apsieiškimo Šiluvoje. Netrukus buvo atkastos ir paslėptosios relikvijos, tarp jų — Madonos paveikslas.

1624 m. apsieiškimo vietoje buvo pastatyta maža medinė koplytėlė. Į ją pradėjo plūsti maldininkai iš Lietuvos ir iš už jos ribų. Pasak vyskupo Motiejaus Valančiaus, 1629 m. per kasmetines Marijos garbei skirtas apeigas šv. Komuniją priėmė apie 11,000 žmonių. Popiežiui Pijui VI pripažinus Šiluvos Mergelės kultą ir patvirtinus Marijos apsieiškimą Šiluvoje kaip stebuklą, 1786 m. įvyko iškilmingas Madonos paveikslo karūnavimas, kuriame dalyvavo daug garbingų svečių iš viso pasaulio. Iš viso į Šiluvą buvo susirinkę apie 30,000 žmonių.

1918 m. vyskupo Simono Giedraičio pastangomis Marijos apsieiškimo vietoje, prie akmens, buvo pastatyta koplyčia, o 1912 m. pradėta statyti visiškai nauja, erdvi ir įmantrinė koplyčia, kuri dėl karo buvo pabaigta tik 1924 m. Šios koplyčios altorių pastatytas tiksliai toje vietoje, kur buvo apsieiškusi šv. Mergelė. Iki šių

Stebuklingas Mergelės Marijos atvaizdas dabar puošia daugelį šventų vietų. 1786 m. Madona buvo karūnuota.

laikų gyva tradicija apeiti apie šį altorių keliais ir pabučiuoti minėtąjį akmenį.

Daugiausia dėl politinių priežasčių — dviejų tautų respublikos padalijimų, sunkių carinės Rusijos valdymo metų, — Šiluvos Marijos apsieiškimas nebuvo plačiai žinomas pasaulyje. Tik nepriklausomybės laikotarpiu 1918—1940 m. apie tai daugiau sužinojo Vakarų Europa ir padaugėjo šią šventą katalikams vietą lankančių piligrimų. Sovietų okupacijos metais, nors ir slapta, Šiluvos

Mergelės Marijos garbinimas tęsėsi.

Lietuviai atgavus nepriklausomybę susidomėjimas Šiluva atgijo. Kai 1993 m. popiežius Jonas Paulius II aplankė Lietuvą ir šios apaštališkosios kelionės metu meldėsi Šiluvos koplyčioje, pasaulis turėjo galimybę plačiau sužinoti apie Šiluvos svarbą katalikiškajam pasauliui.

Inf. iš kun. S. Ylos knygos, išleistos 1954 m. Putnam, Connecticut.

BALFO ŠALPOS TĖSTINUMAS

Nuotraukoje iš kairės: Janina Šalnienė, arkivyskupas kardinolas Audrys J. Bačkis ir BALFo direktorius Jonas Šalna.

paveikslus, o ypač nublukusius, apipylusius gobelenus. Restauruoti paveiksai gražinami ir originalę būklę, nepalikant jokių pažeidimų.

Geležies ir medžio apdirbimo skyriai atlieka liturginių indų atnaujinimą, o taip pat kitus jų kompetencijoje esančius darbus ir baldų gaminimą. Siuvimo skyriuje mokiniai mokomi siuvėjų amato, naudodami naujesnes ir senas siuvimo mašinas. Kulinarija moko, kaip ruošti maistą, kaip virti ar kepti.

Mokinių priimama į visus skyrius apie dvidešimt penkis. Baigusiems išteikiami diplomai ir išleidžiami į gyvenimą kvalifikuoti savo pasirinkto amato specialistai.

„Betanijos“ valgykla yra

tame pačiame pastato komplekse. Didžiulė salė maitina didelį skaičių žmonių, dažnai net per penkis šimtus. Jie nėra skirstomi pagal amžių, religiją, tautybę, ar išsilavinimą. Juos parenka tarptautinė labdaros organizacija „Caritas“ ir jo skyriai Lietuvoje. Jiems yra duodami kuponai pietums. Ten bebūnant galima buvo matyti valgančių jauną moterį su mažu vaikučiu ir įvairaus amžiaus suaugusius žmones.

Tą didžiulį kompleksą savo globoje išlaiko kardinolas J. Bačkis, atlikdamas reikšmingus labdaros darbus, padedamas seselių vienuolių ir civilių žmonių.

Amerikos lietuviai aukodami BALFui gali džiaugtis, kad jų aukos pagelbsti daugeliui i

vargą patekusių žmonių: maitinimu, drabužiais, avalyne, vaistais, ar paruošiant jaunimą gyvenimui.

Tai, kas čia paminėta, yra tik dalis šalpos, kuri yra atliekama vadovaujant BALFo pirmininkei Marijai Rudienei, padedant jos vyrui Antanui. Nei amžius, nei ligos jų nepalaužia, bet tik dar labiau užgrūdina. 60 metų tą patiria lietuviai patekę dėl vienos ar kitos priežasties į vargą ar kančių kelią. Nuo tų laikų buvo rasti būdai, kaip pasiekti lietuvių tolimose pasaulio kraštuose, pvz. Sibire vergaujančius nežmoniškos sąlygose. Šiandien, atrodo, nuostabu ir neįmanoma. Nenuilstamai buvo varstomos Amerikos, Jungtinių Tautų ir įvairių valstybių durys, kol buvo pralaužta

„geležinė uždanga“. Tai buvo atlikta kunigo Končiaus, kunigo Martinkaus ir Rudzių nepalaužiamai valia. Tegu būna didžiausia padėka jiems ir Amerikos lietuviams dirbantiems ir dirbantiems tą kilnų darbą.

Negalima nepaminėti ir Amerikos įvairių etninių organizacijų, o taip pat valdžios įstaigų, kurios BALFo vadovybės ar narių pastangomis paremdavo ir paremia BALFą auka ar kitokia pagalba.

Dabar ateina spalio mėnuo — aukų rinkimo BALFui laikas. Gal daug kas nusiskųs: mūsų gyvenimo trukmė ilgėja, o gyventojų kiekis mažėja. Pasizūreikime į Mariją ir Antaną Rudzius, pašventusius visą amžių labdarai, į jų ryžtą, į didį jų dvasią nenusiileisti nei amžiui, nei pesimistinėms nuotakoms.

Baigiant, norisi pasakyti labai ačiū visiems, kurie aukojo ir aukoja. Ačiū ir taip pat dėkui dirbantiems, pasiaukojantiems šiam kilniam artimo labui.

Jonas Šalna

SKELBIMAI

Amerikos Lietuvių radijas, vad. Anatolijus Šlutas kiekvieną sekmadienį 7 val. r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903, adresas: 4459 S. Francisco, Chicago, IL 60632.

